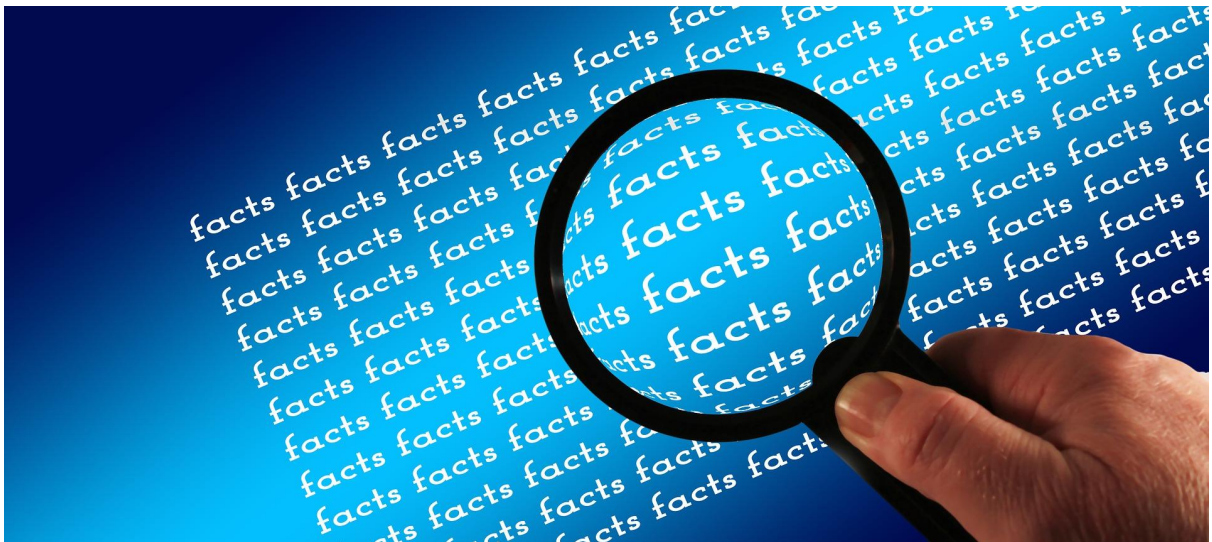

Ung i Dals-Ed

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken 2022

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING AV RESULTATET	4
SYFTE	8
METOD	8
ATT TÄNKA PÅ NÄR DU LÄSER RAPPORTEN	8
VAD HÄNDER MED RESULTATET?	9
RESULTAT	9
BAKGRUNDSFRÅGOR	9
SKOLA	13
FRITID	16
HÄLSA	20
POLITIK OCH SAMHÄLLE	24
TRYGGHET	29
ARBETE	34
FRAMTID	35

SAMMANFATTNING AV RESULTATET

Skola

De flesta elever trivs med stämningen i skolan. Det är ganska stor skillnad mellan hur mycket eleverna *vill* vara med och bestämma om t ex undervisningen, läxorna, proven, maten och skolmiljön - och hur mycket de upplever att de *får* det. Detta förhållande står sig över tid och ser liknande ut i de flesta kommuner. Jämfört med 2018 har andelen elever som tycker det är ganska bra/mycket bra med skolbiblioteket sjunkit något och andelen som tycker det är ganska bra/mycket bra med lärarna har ökat.

Fritid

Drygt hälften tycker att det finns väldigt/ganska mycket att göra på fritiden. 9% av ungdomarna tycker att det finns saker att göra men inget som intresserar dem, men i åk 8 är den andelen så hög som 23%. 27% uppger att det helt eller delvis kan vara svårt att ta sig till aktiviteter och 30% att det helt eller delvis stämmer att det finns saker att göra men att det kostar för mycket.

Drygt hälften av ungdomarna uppger att de är medlem i en förening - killar i något större utsträckning än tjejer.

På sin fritid gör ungdomar många olika saker. Det som skiljer sig från resultatet 2018 är att andelen som är på ungdomsgården varje dag/varje vecka har sjunkit från 30% till 8 %. Något fler tränar/idrottar jämfört med 2018. "Streama film, serier osv" har inte tidigare funnits som alternativ och det är hela 82% som gör det flera gånger i veckan. "Motorsport" och "lyssnar på ljudböcker/poddar" är också nya kategorier.

Könsskillnader syns: Tjejer dansar i mycket högre utsträckning än killar. Tjejer håller också på med foto eller film, skapar innehåll för sociala medier, tecknar/målar, skriver, pysslar, syr eller liknande i mycket högre utsträckning än killar. Killar spelar i mycket högre utsträckning tv-/online-/dataspel. Att läsa böcker, tidningar, artiklar, bloggar eller liknande är vanligare bland tjejer. Likaså att lyssna på ljudböcker/poddar. Att hålla på med motorsport, meka, EPA, A-traktor eller liknande är vanligare att killar gör varje dag/vecka.

Ungdomarna träffas i störst utsträckning hemma hos varandra, men även på internet, i idrottshall/gym och utomhus är vanliga platser. Jämfört med 2018 så är det fler som träffas utomhus och på internet nu. Färre träffas på ungdomsgården. Killar träffas oftare än tjejer på internet.

Fritidsaktiviteter som saknas handlar mycket om olika typer av sporter, överlag fler aktiviteter och någonstans att umgås. Det som har nämnts av flest (8 st) är badhus/simhall.

En öppen fråga ställdes om hur ungdomsgården kan utvecklas för att fler ska vilja vara där. Många svarade att de inte visste och en hel del av kommentarerna handlar om att man inte vill att det ska finnas äldre ungdomar där.

Hälsa

60% bedömer sin hälsa som ganska/mycket bra och 18% som ganska/mycket dålig. Många har besvär med huvudvärk, ont i magen, känt sig stressade, nedstämda, svårt att somna, sovit dåligt på natten eller känt sig aggressiva/arga. Andelen med ont i magen flera gånger i veckan/varje dag har ökat från 11% 2018 till 24% 2022.

Stora könsskillnader syns, där tjejer uppger alla olika besvär utom "känt dig aggressiv eller arg" i dubbelt så hög grad som killar. Särskilt stor är skillnaden när det gäller "känt dig

stressad” där 20% av killarna och 59% av tjejerna har känt sig stressade flera gånger i veckan/i stort sett varje dag.

Orsakerna till besvären anger ungdomarna i första hand är skolarbete - hela 61% av dem som upplever några av besvären. Var femte elev har uppgett att de inte vet vad besvären beror på. Andra orsaker, som t ex sociala medier, kompisar och osäker framtid, förekommer, men i mycket lägre grad. Det finns könsskillnader där killar i större utsträckning än tjejer uppger att besvären är kopplade till skolarbete eller att de inte vet. Killar upplever ingen koppling alls mellan besvär och matvanor eller motionsvanor samt “vuxen utanför familjen som behandlar dem illa”, vilket tjejer gör. De orsaker tjejer uppger i större utsträckning än killar är spridda på flera olika anledningar.

Andelen som hoppar över frukost flera gånger i veckan/i stort sett varje dag har ökat från 26% 2018 till nästan 40% 2022. Samtidigt finns möjligheten att äta frukost i skolan, så här är det svårt att veta hur man har tänkt när man har svarat. Könsskillnader syns: 47% av tjejerna och 31% av killarna hoppar över frukost flera gånger i veckan/varje dag. Lunch hoppas över lika ofta av 27% totalt.

Användandet av tobak, koffein, alkohol och spel om pengar är lågt över lag, men dricker energidryck är det 15% som gör flera gånger i veckan/i stort sett varje dag.

Endast enstaka uppger att de har använt anabola androgena steroider eller andra motsvarande prestationshöjande medel. 96% har aldrig använt narkotika.

80% uppger att de inte får dricka alkohol för sina föräldrar. Alkohol uppger ungdomar att de får tag på i första hand från kompisar, kompisars syskon eller flickvän/pojkvän/partner.

Politik och samhälle

36% av ungdomarna är ganska/väldigt intresserade av politik och ungefär lika många av samhällsfrågor i allmänhet. Nära 47% uppger att de inte vet vilka möjligheter de har att föra fram åsikter till politiker, medan 26% tycker att möjligheterna är ganska/mycket stora. 30% vill vara med och påverka i frågor som rör deras kommun. Om unga vill påverka något i sin kommun vänder de sig i första hand till politiker eller politiskt parti, men 43% vet inte vart de vänder sig. Endast 12 av ungdomarna svarade på en öppen fråga om vad de vill påverka. Svaren var spridda och handlade till stor del om fritidsaktiviteter och trygghet.

Anledningar till att unga inte vill vara med och påverka beror mest på att de inte har tillräckligt stort intresse och att de inte har tid. En femtedel vet inte hur de ska göra och lika många tror inte att det spelar någon roll om de försöker.

40% känner inte till barnkonventionen eller bara att den finns men inte vad den innehåller. 45% vet delvis vilka rättigheter de har enligt barnkonventionen, men inte vad rättigheterna innebär för dem i praktiken. En öppen fråga handlade om vad unga kan göra för att göra vår kommun mer attraktiv. 34 ungdomar har svarat varierande saker som bör läsas i sin helhet.

Trygghet

Det är ingen stor andel som har utsatts för stöld, misshandel, bevittnat misshandel, blivit hotade etc, dock är det 15% som har blivit utsatta för hot på sociala medier eller online. Tryggheten på olika platser är också ganska stor. Det är på buss, tåg eller liknande som störst andel (15%) uppger att de sällan känner sig trygga. På träning/annan organiserad fritidsverksamhet känner sig 8% alltid/ofta otrygga och på ungdomsgård 15%. En femtedel har känt sig mobbade, trakasserade eller utfryssta enstaka gånger eller en längre period det senaste halvåret. 79% uppger att detta hände i skolan, men många andra platser förekommer också. 31% har känt sig orättvist behandlade en eller flera gånger det senaste

halvåret, på ett sätt som har gjort att de har mått dåligt. De flesta vet inte varför. 75% uppger att de vet vart de kan vända sig för att få stöd om de skulle bli illa behandlade eller må dåligt. I en öppen fråga har vi frågat "Hur kan du/unga bidra till att minska skadegörelse i skolan och i samhället?" 44 ungdomar har svarat och det har handlat om saker som att ge unga något att göra istället, ta mer ansvar för skolans material, ta det på större allvar och undersöka vem som har gjort saker, tydligare konsekvenser/straff, lära ut det i skolan/prata om det hemma mm.

Arbete

29% hade ett sommarjobb i somras och ytterligare 8% försökte få ett utan att lyckas. Det vanligaste är att man får sommarjobbet genom sin familj eller annan släkting/person som man känner.

7% har ett extrajobb just nu, men ytterligare 45% skulle vilja ha ett.

Hälften av ungdomarna kan tänka sig att starta eget företag och enstaka har redan gjort det.

Framtid

Direkt efter grundskolan vill 80% gå på gymnasium - de flesta på annan ort. Enstaka vill börja jobba och en del vet inte vad de helst vill göra.

Sammanlagt 70% av ungdomarna tror att de kommer att läsa vidare efter grundskolan. Här syns en tydlig skillnad mellan könen där dubbelt så stor andel av tjejerna uppger att de vill läsa vidare på högskoleförberedande gymnasium. Dubbelt så hög andel av killarna jämfört med tjejerna vet inte vilken inriktning de ska välja. En högre andel av killarna än tjejerna tror att de kommer att välja yrkesprogram. Ju högre årskurs desto högre andel anger att de tror att de kommer att läsa högskoleförberedande program och ju färre andel vet inte eller är osäkra på vad de ska välja.

23% tror inte att de kommer att flytta från kommunen. Anledningar till att vilja flytta är i första hand studier, arbete, fritidsintressen och att man vill ha närmare till en större stad.

Det bästa med att bo i vår kommun tycker ungdomarna är kompisar/flickvän/pojkvän, familj/släkt, naturen och att det är en bra miljö för barn att växa upp i.

83% ser mycket/ganska positivt på framtiden.

Till sist fanns möjlighet att skriva ner annat som man tycker kommunen borde veta för att kunna göra kommunen bättre för unga som bör läsas i sin helhet.

SYFTE

För att få ett samhälle som attraherar ungdomar och där de vill stanna eller dit de vill återvända måste vi lyssna på vad som är viktigt för dem. Om vi gör det kan våra beslut bli bättre och mer hållbara och vårt samhälle växa. Kunskap om ungdomars vardag är viktig för många parter i samhället - inte minst politikerna eftersom det är de som tar beslut om sådant som rör ungdomar. Det är också viktigt för ungdomarna själva att se hur de har det som grupp. Även föräldrar, skolpersonal, föreningsliv och många andra kan använda LUPP-resultatet som kunskapsunderlag. Genom att göra undersökningen återkommande kan vi jämföra resultat över tid och se om olika insatser har gett resultat. Förhoppningen är att rapporten ska läsas av många, inspirera och ge en bra grund för prioriteringar.

METOD

Lokal uppföljning av ungdomspolitik (LUPP) är en enkätundersökning framtagen av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och har funnits sedan 2001. Enkäten finns i tre olika versioner: för åk 7-9, gymnasieålder samt 19-25-åringar. I Dals-Eds kommun har vi valt att göra en totalundersökning i åk 7-9. Att göra enkäten i gymnasiet och för 19-25-åringar har valts bort p g a att dessa ungdomar inte kan nås på en gemensam arena och att det är svårt att få en bra svarsfrekvens med postenkäter. Undersökningen har ett 70-tal frågor som spänner över 7 områden: trygghet, hälsa, fritid, skola, arbete, politik/samhälle och framtid. Det finns också ett antal bakgrundsfrågor.

Varje kommun har möjlighet att få med tre egna frågor i enkäten lokalt. Följande frågor är specifika för Dals-Eds kommun:

1. Hur kan unga göra Dals-Eds kommun mer attraktiv?
2. Hur kan ungdomsgården utvecklas för att fler unga ska vilja vara där?
3. Hur kan du/unga bidra till att minska skadegörelse i skolan och i samhället?

Ungdomarna i åk 7-9 i Dals-Eds kommun fick under november månad genomföra enkäten elektroniskt på skoltid. Totalt var det 123 som svarade. Linda Blomgren, folkhälsostateg, har funnits med som samlingsansvarig vid ifyllandet för att instruera och kunna svara på frågor. Enkäten har varit tillgänglig på svenska, engelska, arabiska, somaliska och dari. Elever som har behövt extra tid har genom att få ett lösenord kunnat dela upp enkäten i flera ifyllningstillfällen. Möjlighet att använda talsyntes har funnits för elever med det behovet. Att enkäten har gjorts elektroniskt har säkerställt att man inte har fyllt i följdfrågor när man inte skulle, samt att rätt antal svarsalternativ har markerats. Enkätsvaren har gått direkt till MUCF som har presenterat resultatet i en statistikportal där enklare bearbetningar av statistiken kan göras.

ATT TÄNKA PÅ NÄR DU LÄSER RAPPORTEN

Om Du är funderad på hur vissa frågor är ställda, eller vilka svarsalternativ som har funnits, så finns frågeformuläret att hämta på www.mucf.se/lupp.

Vissa frågor har följdfrågor beroende på hur man har svarat. I dessa fall får man vara uppmärksam på att andelen inte utgår från det totala antalet elever utan andelen av dem som har svarat på ett visst sätt i ursprungsfrågan.

Summan av andelarna (%) i svarsalternativen till en fråga kan ibland överstiga 100%. Det kan antingen bero på att tiondels procent har avrundats uppåt till hela procent eller att man har kunnat ange flera olika svarsalternativ på frågan.

Trots att vi har gjort en totalundersökning är det ett ganska litet antal individer (totalt 123 st). Det gör att enstaka ungdomar kan påverka resultatet i positiv eller negativ riktning. Därför bör man inte vara för snabb med att dra slutsatser av förändringar mellan olika mättillfällen, mellan kön eller mellan årskurser. I vissa fall där frågorna har haft många olika svarsalternativ har de slagits ihop, t.ex. frekvenserna "en vecka" ihop med "varje dag" eller "mycket" ihop med "ganska mycket". En bedömning har gjorts av vilka alternativ som är intressanta att visa.

De könsskillnader som presenteras gäller kille/tjej. Annan könstillhörighet förekommer, men det är för litet antal för att presenteras.

VAD HÄNDER MED RESULTATET?

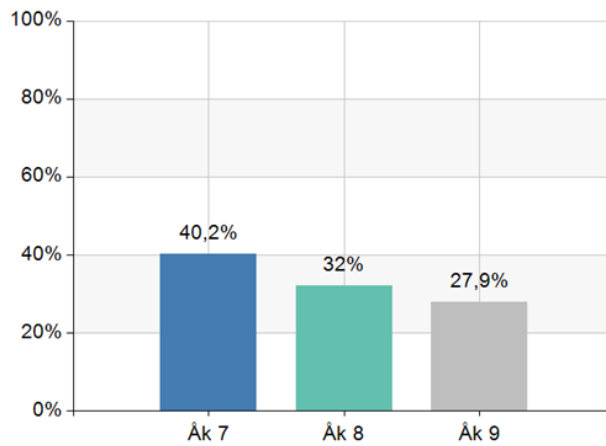
Arbetet med LUPP-enkäten utgår från Folkhälsorådet i Dals-Eds kommun. Där samverkar politiker från kommunens olika nämnder och de tar beslut om hur resultatet ska följas upp på kommunövergripande nivå. Rapporten redovisas för ungdomarna i åk 7-9, skolpersonal, politiker och föräldrar under våren 2023. Verksamheter, förvaltningar och nämnder tar sedan ställning till ev. åtgärder utifrån resultatet i rapporten. Folkhälsostateg sammanställer vilka åtgärder som planeras och dessa återkopplas till eleverna. Folkhälsorådet har avsatt 20 000 kr för bearbetning/insatser utifrån resultatet i rapporten. Under våren 2023 kommer en kommunövergripande fördjupning att göras, där elever i åk 8 inbjuds till en dialog med politiker och tjänstemän under en halvdag. Vid frågor eller funderingar kan Linda Blomgren som har skrivit rapporten kontaktas per telefon: 0534-19259 eller e-post:

linda.blomgren@dalsed.se

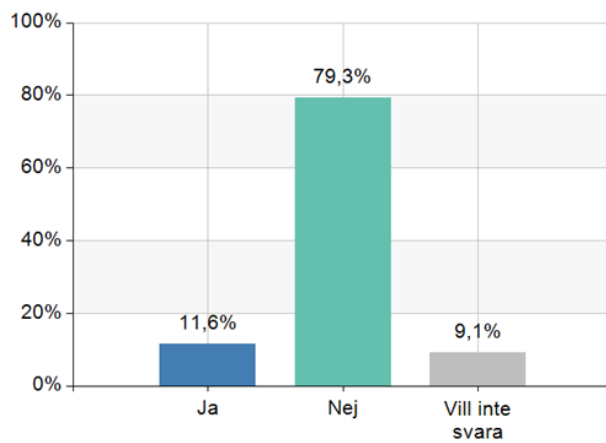
RESULTAT

BAKGRUNDSFRÅGOR

Vilken årskurs går du i?

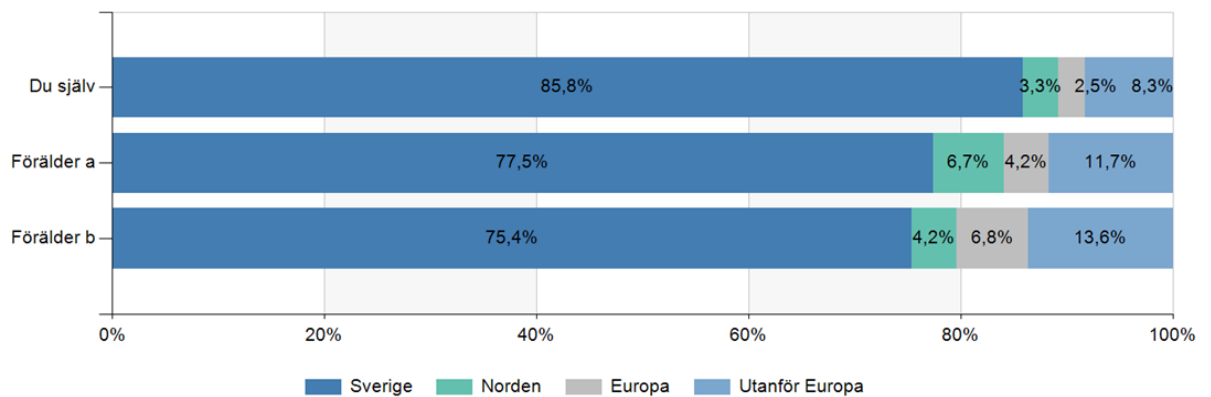

Har du någon funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom som innebär svårigheter i vardagen? Svårigheterna ska inte bero på tillfällig sjukdom eller skada.

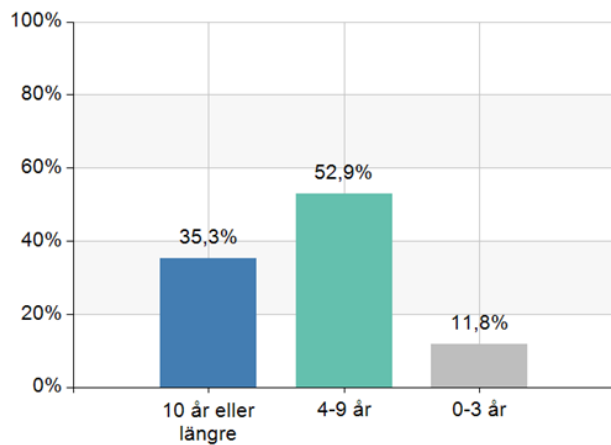

Var är du och din/dina föräldrar födda?

Om du inte är född i Sverige - hur länge har du bott i Sverige?

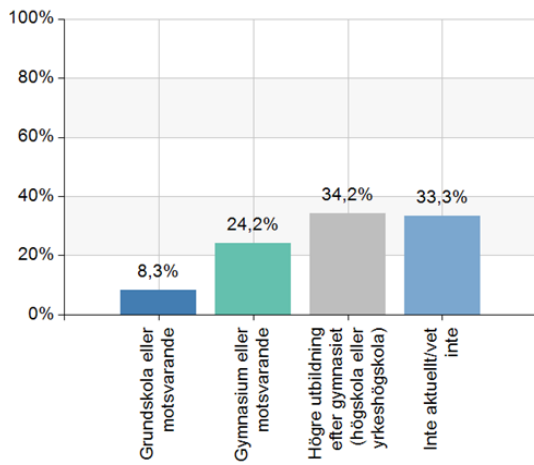

Vad gör din förälder eller dina föräldrar huvudsakligen?

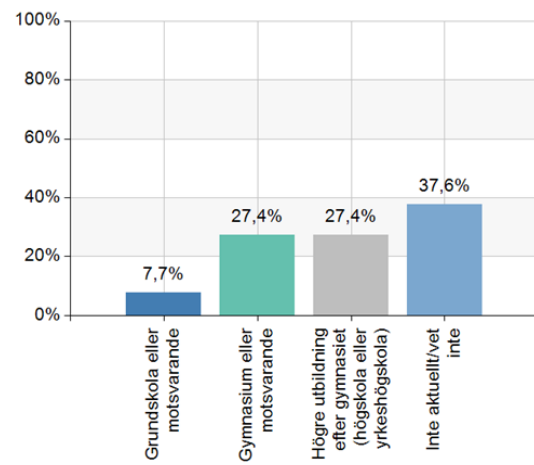
Drygt 88% av föräldrarna arbetar huvudsakligen. Enstaka föräldrar studerar, är föräldralediga, långtidssjukskrivna/sjukpensionärer, arbetslösa eller ålderspensionärer.

Vilken utbildning har dina föräldrar?

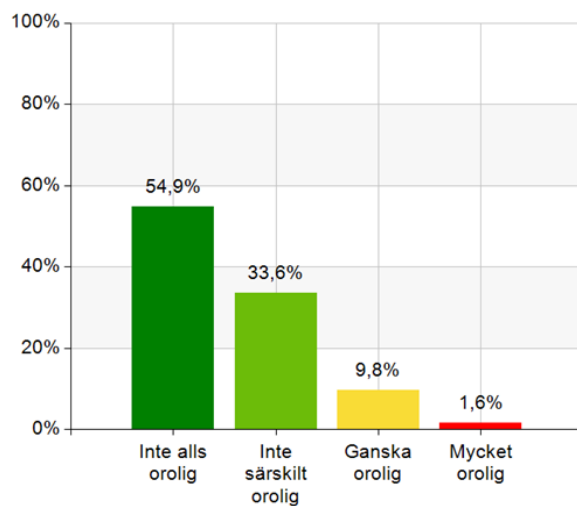
Förälder A

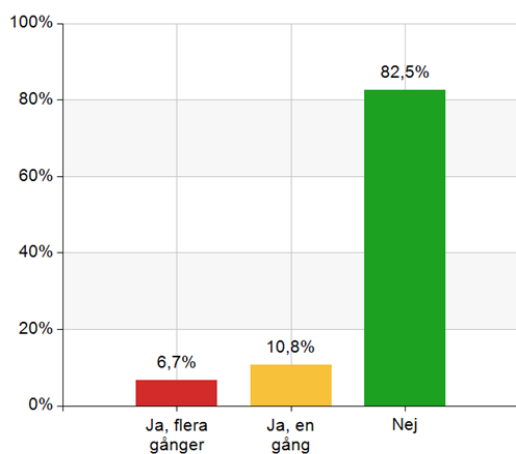
Förälder B

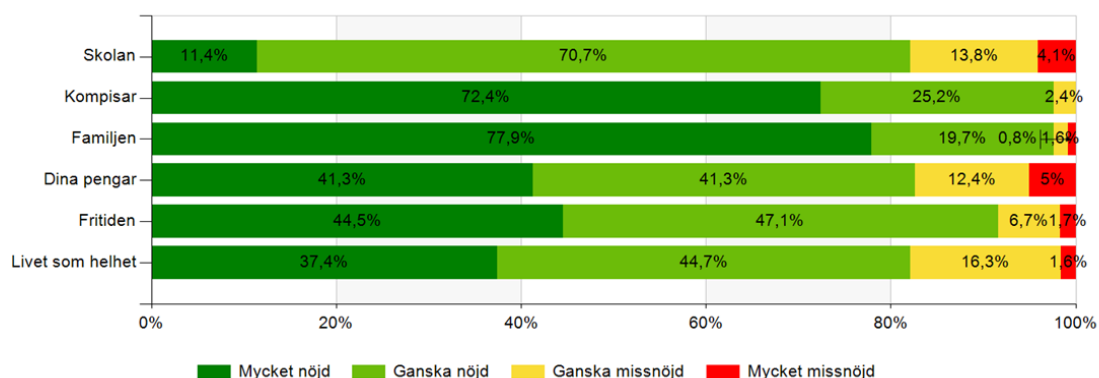
I vilken grad är du orolig för dina föräldrars ekonomi?

Under de senaste sex månaderna, har det hänt att du inte kunnat göra något/inte kunnat köpa något, som många andra i din ålder gör eller köper, för att din familj inte har haft råd?

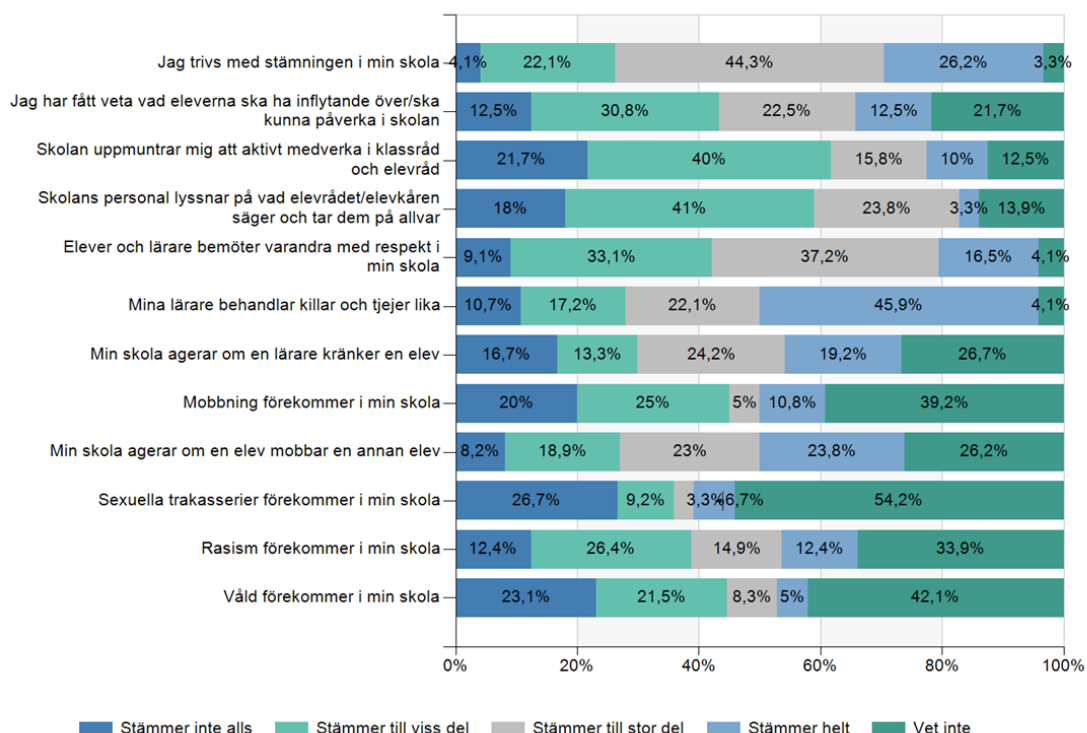
Nöjdhet med olika områden i livet:

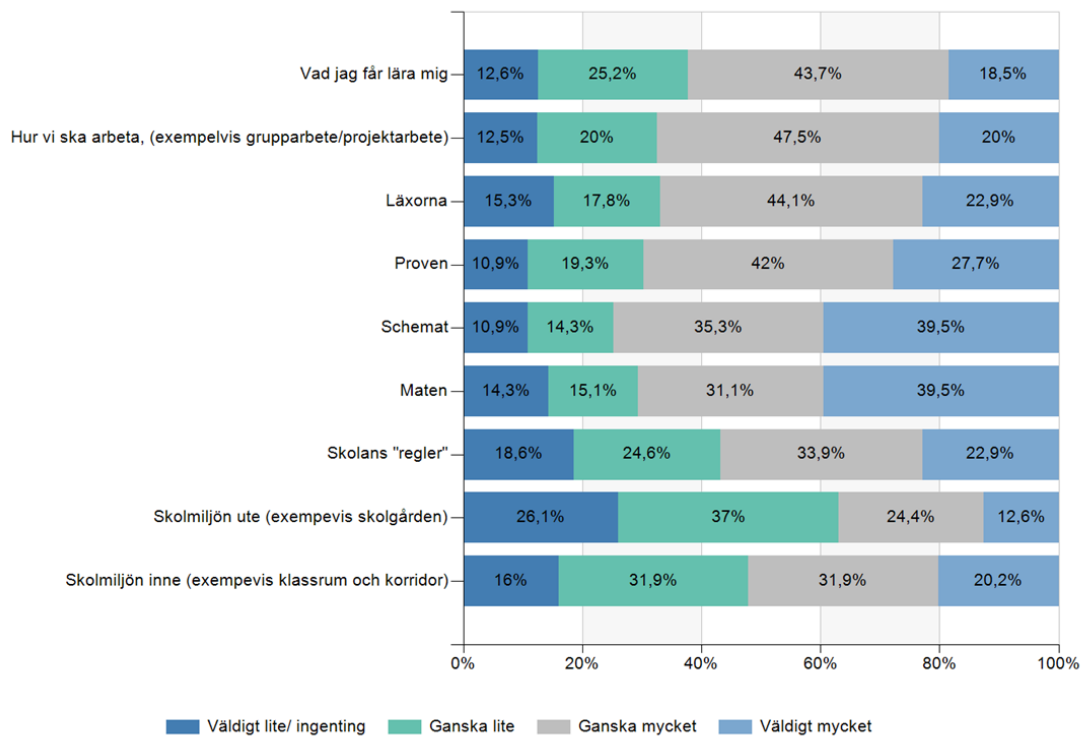
Vissa könsskillnader finns: Tjejer är mer missnöjda med livet som helhet där 26% är ganska missnöjda medan 7% av killarna är mycket/ganska missnöjda. Jämfört med LUPP 2018 är 10% fler mycket/ganska nöjda med skolan medan 10% färre är mycket/ganska nöjda med sina pengar och 8% färre med livet i sin helhet.

SKOLA

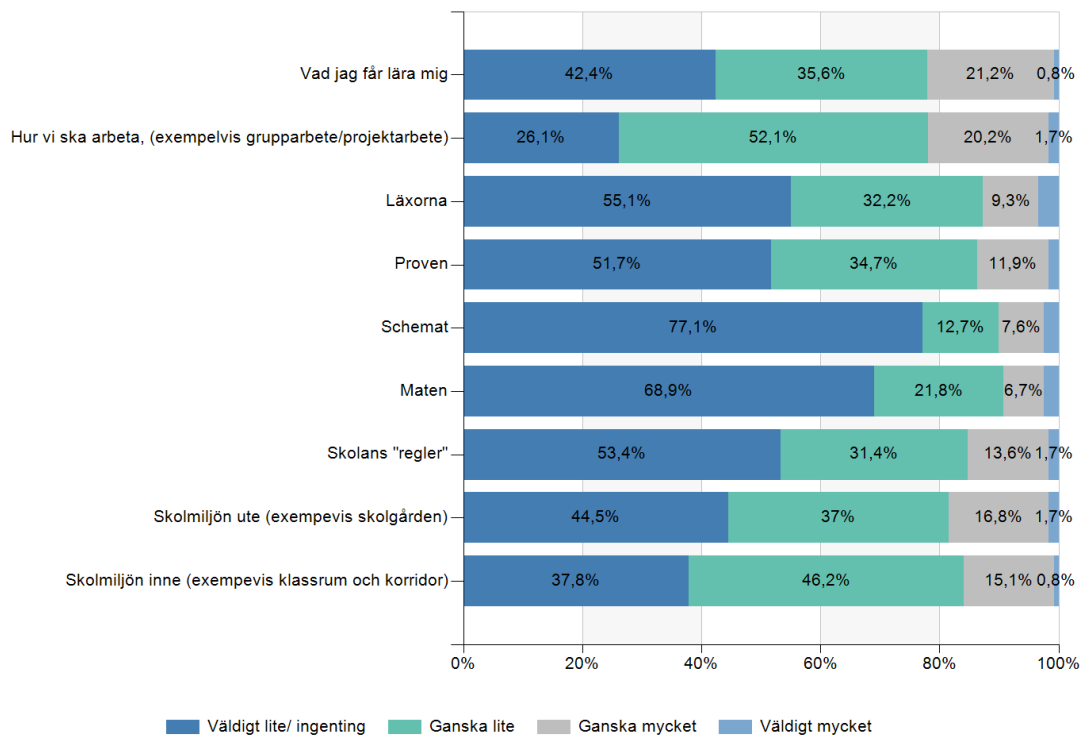
Ungdomarna har fått svara på ett antal påståenden om skolan:

Hur mycket vill du vara med och bestämma om följande?

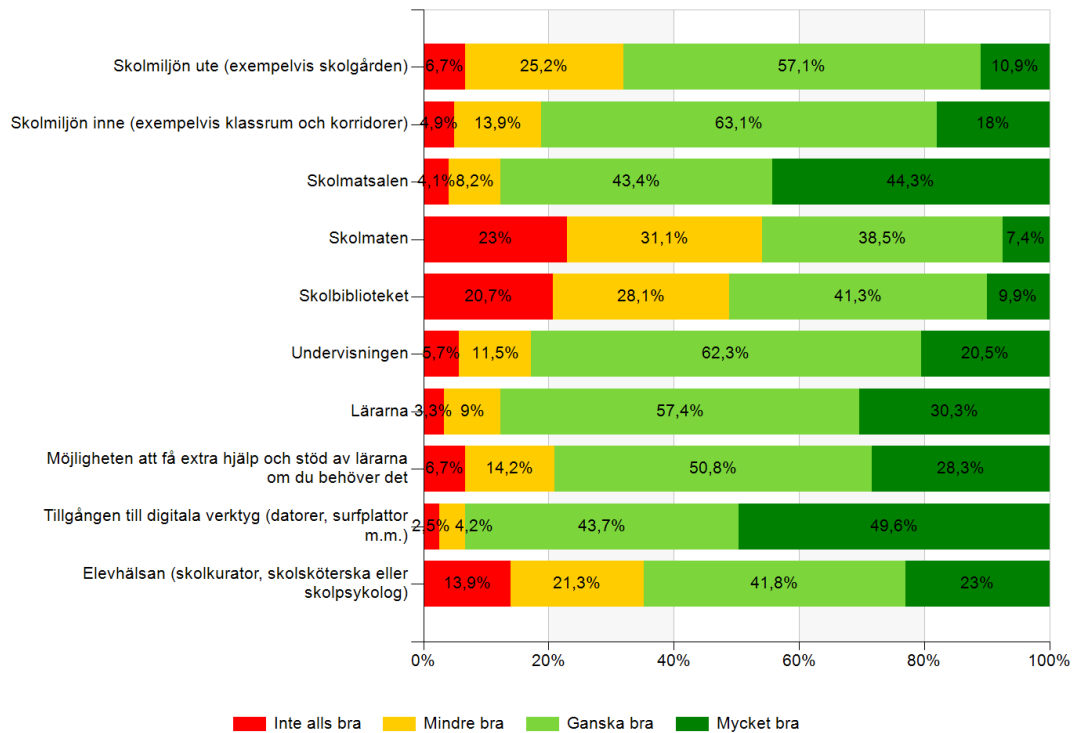

Hur mycket får du vara med och bestämma om följande?

Det finns ganska stora skillnader mellan hur mycket unga *vill* vara med och bestämma och hur mycket de upplever att de *får* det. Detta förhållande skiljer sig inte så mycket mellan de kommuner som deltar i LUPP.

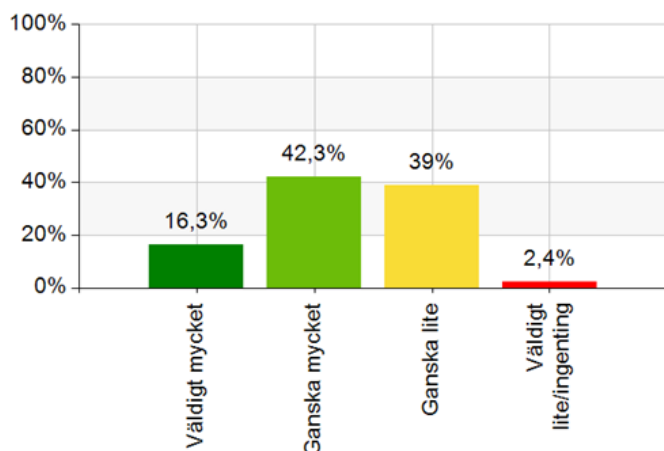
Vad tycker du om....?

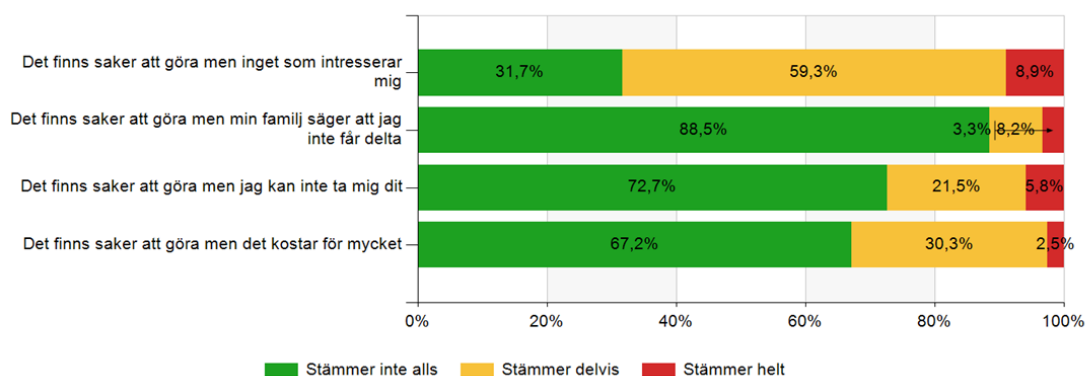
Jämfört med 2018 har andelen elever som tycker det är ganska bra/mycket bra med skolbiblioteket sjunkit med 11% och andelen som tycker det är ganska bra/mycket bra med lärarna har ökat med 16%. Något fler än 2018 upplever möjligheterna att få hjälp som ganska/mycket bra.

FRITID

Syn på hur mycket eller lite det finns att göra på fritiden:

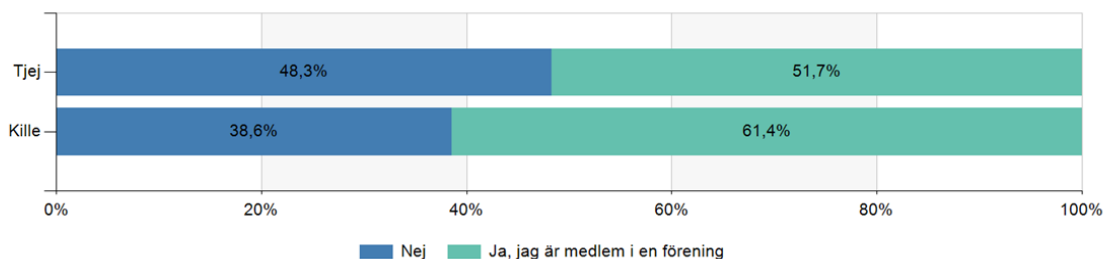
Påståenden om fritidsaktiviteter:

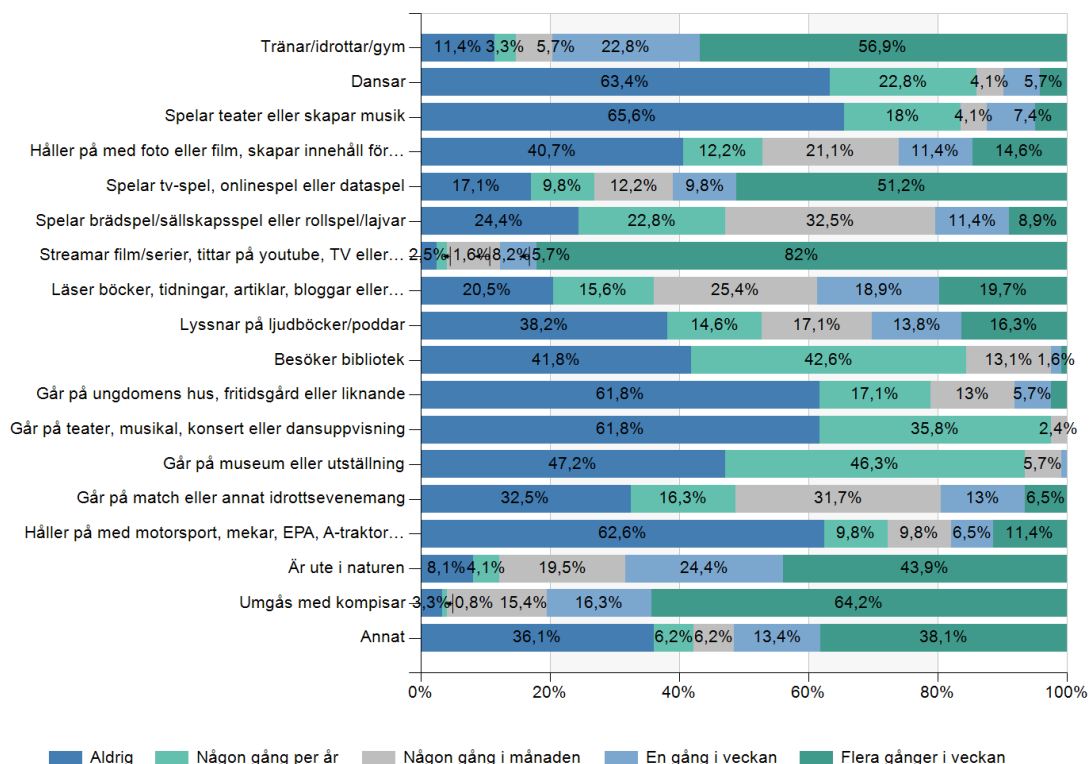
Inga större könsskillnader syns, men åk 8 sticker ut med att de i högre utsträckning än övriga årskurser tycker det finns saker att göra men inget som intresserar dem. Hela 23% i åk 8 tycker att det stämmer helt.

Är du medlem i en förening?

Totalt är 55% medlemmar i en förening. Killar är i något högre utsträckning än tjejer medlem i en förening.

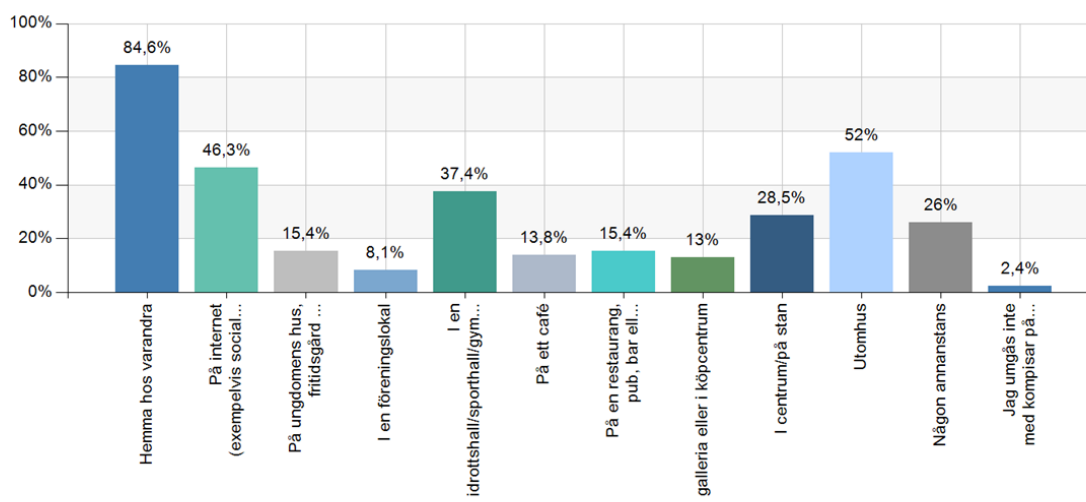
Vad gör ungdomar på fritiden - och hur ofta?

Endast 8% uppger att de går på ungdomens hus/fritidsgård varje dag/varje vecka. 2018 var det 30% som gjorde det. Något fler tränar/idrottar nu jämfört med 2018. "Streama film, serier osv" fanns inte med som alternativ 2018 så jämförelser kan ej göras. "Motorsport" och "lyssnar på ljudböcker/poddar" fanns inte heller med 2018.

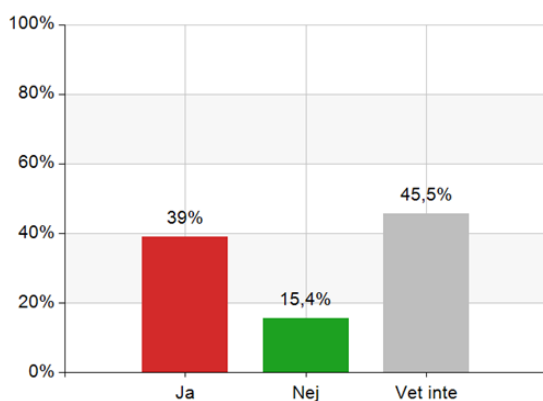
Könsskillnader finns: Tjejer dansar i mycket högre utsträckning än killar. Tjejer håller också på med foto eller film, skapar innehåll för sociala medier, tecknar/målar, skriver, pysslar, syr eller liknande i mycket högre utsträckning. Killar spelar i mycket högre utsträckning tv-/online-/dataspel. Läser böcker, tidningar, artiklar, bloggar eller liknande är vanligare bland tjejer. Likaså att lyssna på ljudböcker/poddar. Att hålla på med motorsport, meka, EPA, A-traktor eller liknande är vanligare att killar gör varje dag/vecka.

Var träffas ungdomar på fritiden?

Jämfört med 2018 träffas fler nu på internet och utomhus. Färre träffas på ungdomens hus/fritidsgård. Killar träffas oftare än tjejer på internet.

Saknas det fritidsaktiviteter där du bor?

Det är lika stor andel tjejer och killar som svarar ja, men tjejer svarar i högre utsträckning än killar att de inte vet.

Vilka fritidsaktiviteter saknas?

43 av 123 har svarat på den här öppna frågan - ungefär lika många tjejer som killar. Det är en stor spridning på vad man har svarat. I fallande ordning (från åtta personer och nedåt) föreslogs simhall/badhus, paddelhall, ishockey, någonstans att vara och saker att göra efter skolan/dit man kan gå för att umgås med sina kompisar, över lag mer fritidsaktiviteter, någon affär/ shoppingcenter, boxning, kurser för yngre eller tonåringar, Mc Donalds, mer målaraktiviteter, spelhall med massa dataspel och sånt, gymnastik, bandy, basket, mer sport, innebandy, vad som helst där man kommer ut och träffar folk, brännboll på fotbollsplanen där jag bor, baseball, på vintern vore det kul att kunna åka skridskor, fler café som man kan hänga med sina kompisar på, fotbollsplan, t. ex så kan det vara lite större och mer tävlingar på friidrotten.

Hur kan ungdomsgården utvecklas för att fler unga ska vilja vara där?

91 av 123 svarade på frågan. Av dessa svarade 36 "vet inte" (många av dem kommenterade att de inte visste eftersom de aldrig är där). 16 av kommentarerna handlade om åldersgräns - att de tycker att det inte känns bra att det är äldre ungdomar där. Ett par kommentarer:

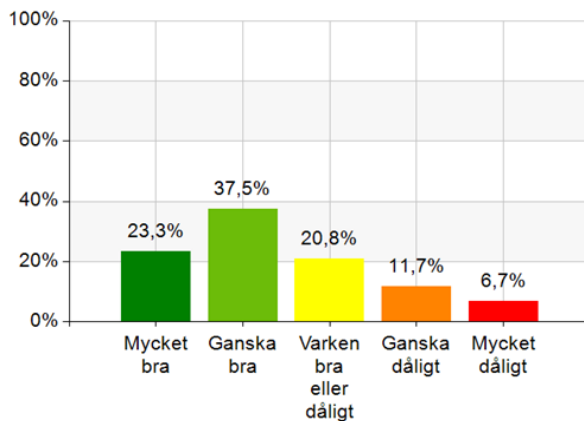
" Kan vara läskigt eftersom det är många äldre där. Även vara hårdare då det förekommer mycket dåligt runtomkring gårn. Många tycker det är läskiga gäng där!.

" jag brukar inte vara där, men en anledning till varför just jag inte är där är för att det känns som att det finns mycket äldre människor än mig. Då menar jag inte personal utan personer som hänger där. Ibland känns det inte tryggt. Det känns som att det förekommer olika saker såsom bruk av snus, rökning och andra snuskiga saker. Det är inte bara fördomar utan något jag har sett. Jag vet inte hur det är med reglerna där men jag antar att det borde vara förbjudet. Men man har sett på videos på sociala medier som bevisar att det ändå förekommer. Därför borde de bli strängare med det."

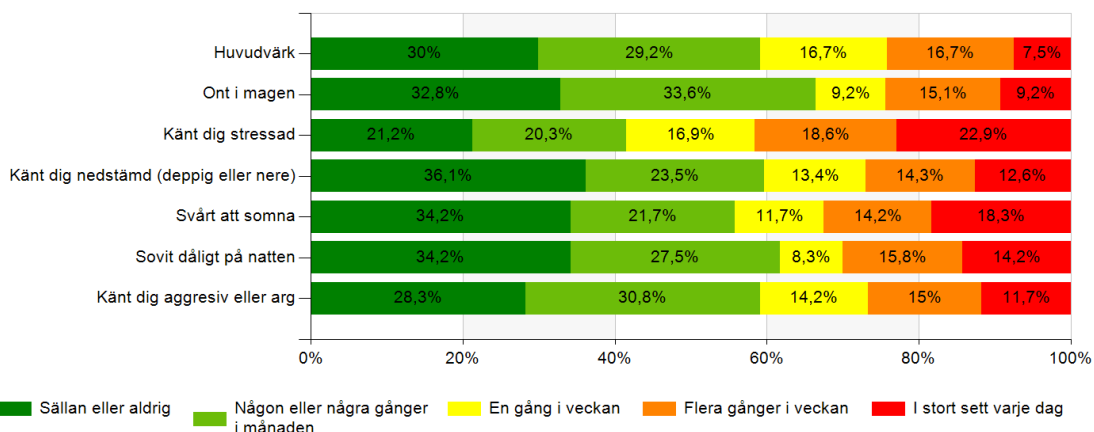
Andra saker som nämns handlar om fler/roligare saker att göra och trevligare miljö. Någon tycker det vore bra om ungdomsgården öppnade tidigare för det blir lättare för dem som bor utanför samhället. Bättre tider/att man får vara där mera nämns också.

HÄLSA

Hur bedömer du din hälsa under de senaste 6 månaderna? Hur mår du eller känner du dig?

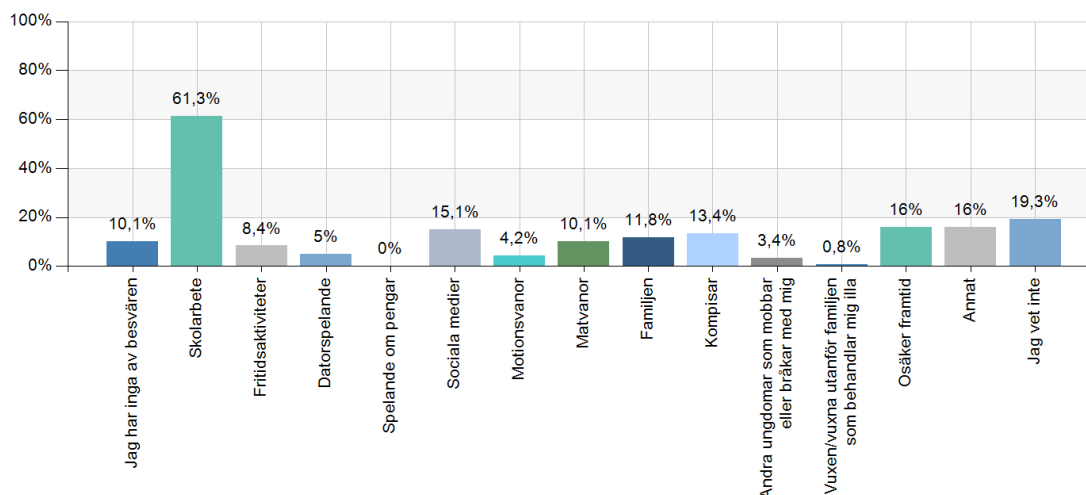
Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna?

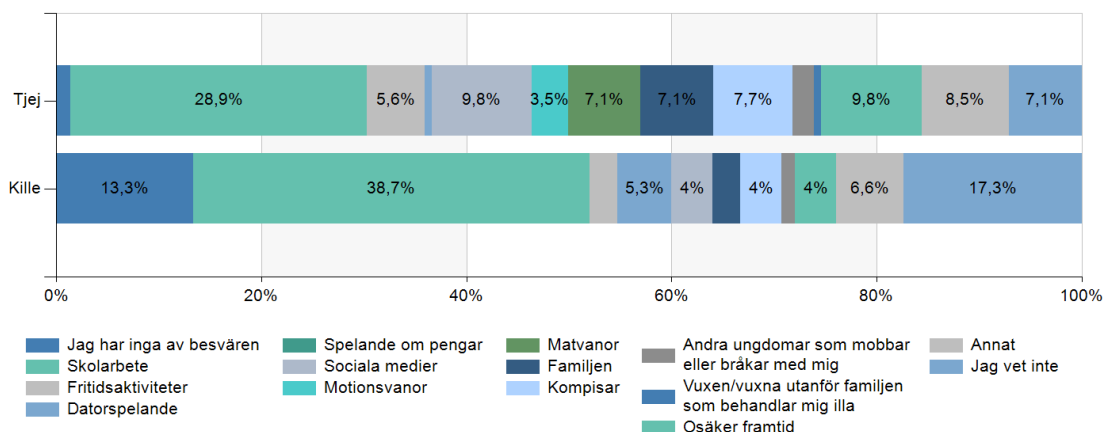
“Kämt dig aggressiv eller arg” kan inte jämföras med 2018 eftersom det alternativet inte fanns med då. Andelen med ont i magen flera gånger i veckan/varje dag har ökat från 11% 2018 till 24% 2022.

Stora könsskillnader syns, där tjejer uppger alla olika besvär utom “kämt dig aggressiv eller arg” i dubbelt så hög grad som killar. Särskilt stor är skillnaden när det gäller “kämt dig stressad” där 20% av killarna och 59% av tjejerna har kämt sig stressade flera gånger i veckan/i stort sett varje dag.

Om du har något av besvären, vad tänker du själv att dina besvär kan bero på?

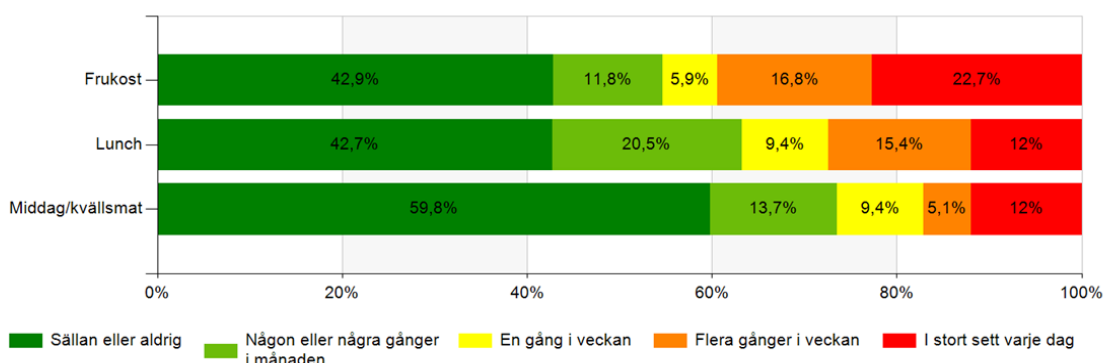

Skolarbete upplevs som den största orsaken till besvären ovan. Var femte elev av dem som upplever något av besvären uppger att de inte vet vad de beror på. Det ser ut att behövas större kunskap/mer reflektion kring detta. Skillnader mellan könen finns också:

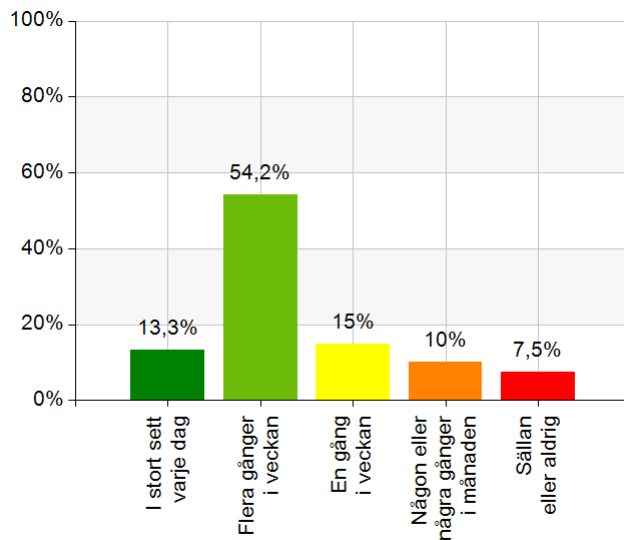
Framför allt uppger killar i större utsträckning än tjejer att besvären är mer kopplade till skolarbete eller att de inte vet. Killar upplever ingen koppling alls mellan besvär och matvanor eller motionsvanor samt "vuxen utanför familjen som behandlar dem illa". Det tjejer uppger som orsaker i större utsträckning än killar är spritt på flera olika orsaker.

Hur ofta händer det att du hoppar över följande måltider?

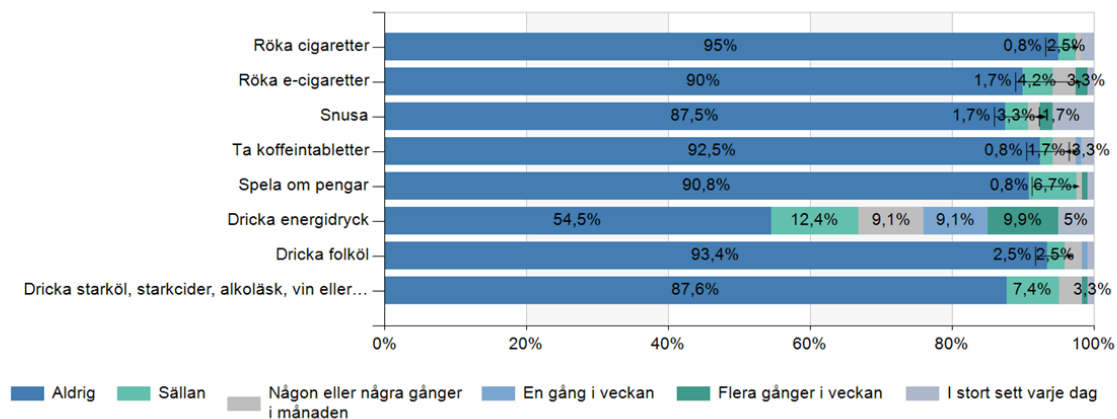
Det är en ansevärd mängd ungdomar som hoppar över framför allt frukost, men även lunch flera gånger i veckan eller i stort sett varje dag. Jämfört med 2018 har andelen ökat ytterligare från 26% som hoppade över frukost så ofta 2018 till nästan 40% 2022. Samtidigt finns möjligheten att äta frukost i skolan, så här är det svårt att veta hur man har tänkt när man har svarat. Könsskillnader syns: 47% av tjejerna och 31% av killarna hoppar över frukost flera gånger i veckan/varje dag. Även kring lunch finns anledning att fördjupa frågan då många unga syns handla på samhället under sin lunchtid.

Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas?

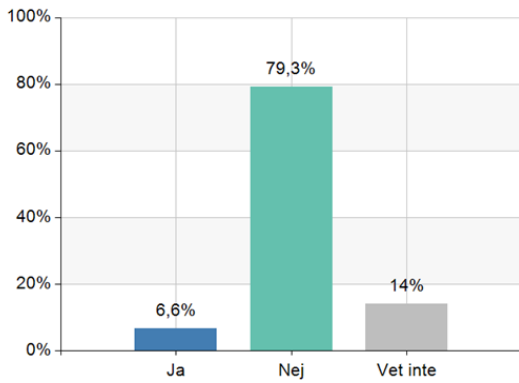
Folkhälsomyndighetens rekommendation för barn 6-17 år är att de i genomsnitt bör vara fysiskt aktiva i minst 60 minuter per dag, på en måttlig till hög intensitet som ger ökad puls och andning.

Hur ofta brukar du göra följande?

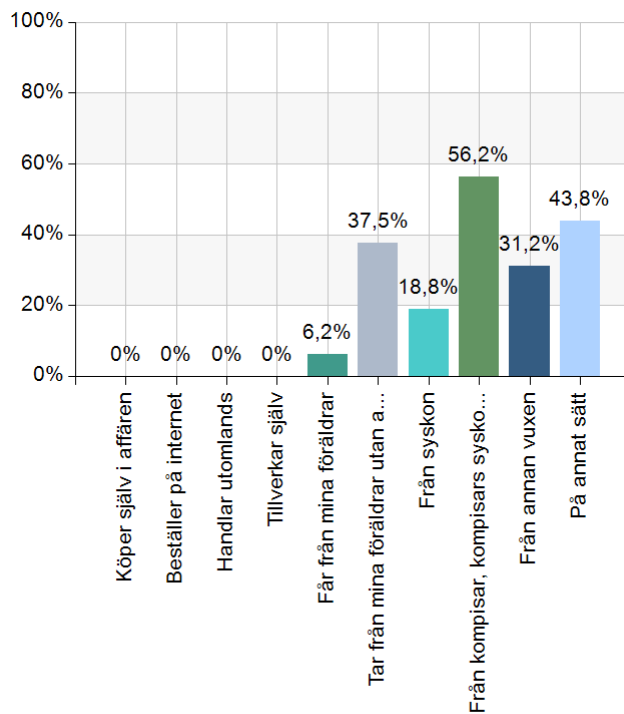

Användandet av ovan är som synes lågt men det som sticker ut är användande av energidryck. Där finns ingen skillnad mellan könen. Endast några enstaka uppger att de någon gång dopat sig genom att ha använt anabola androgena steroider eller andra motsvarande prestationshöjande medel. 96% uppger att de aldrig har använt narkotika.

Får du dricka alkohol för din/dina föräldrar eller vårdnadshavare?

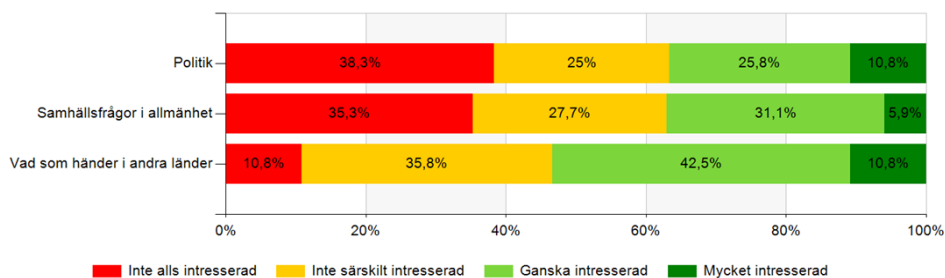

Hur får du oftast tag på alkohol?

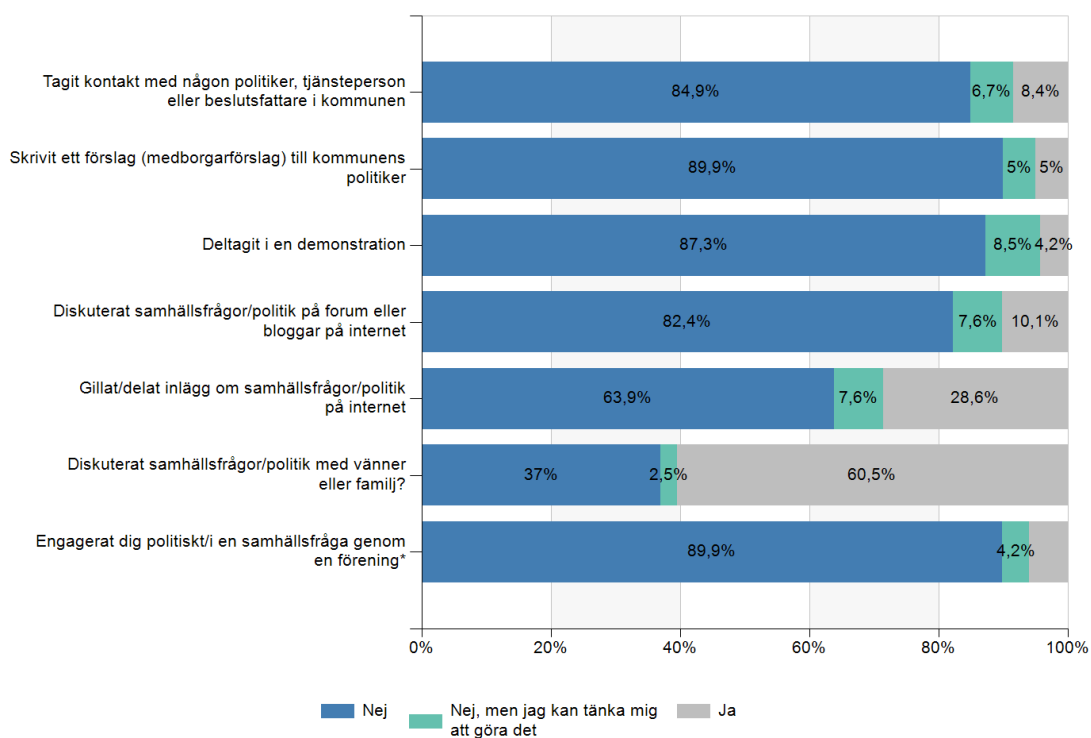

POLITIK OCH SAMHÄLLE

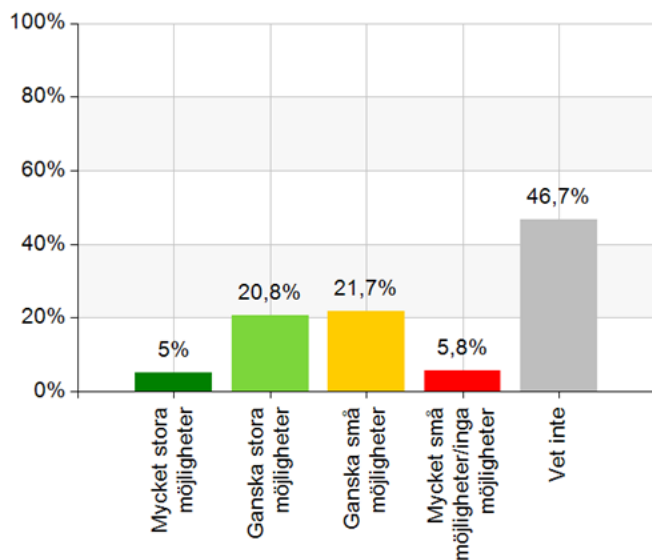
Hur intresserad är du av följande:

Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande?:

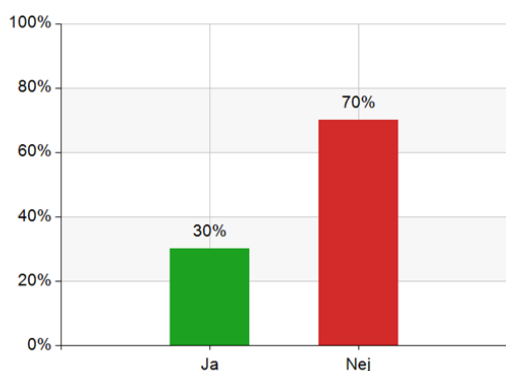

Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till beslutsfattare i kommunen?

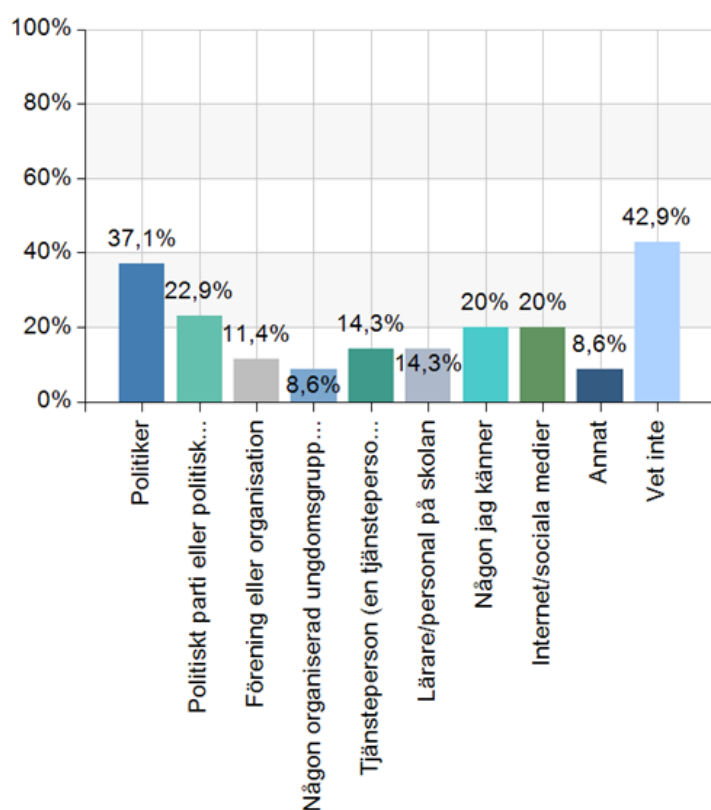

Här finns en potential i att en stor andel unga inte vet vilka möjligheter de har att föra fram sina åsikter till beslutsfattare i kommunen.

Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?

Det är en stor andel som inte vet till vem eller vart man vänder sig om man vill påverka något i vår kommun.

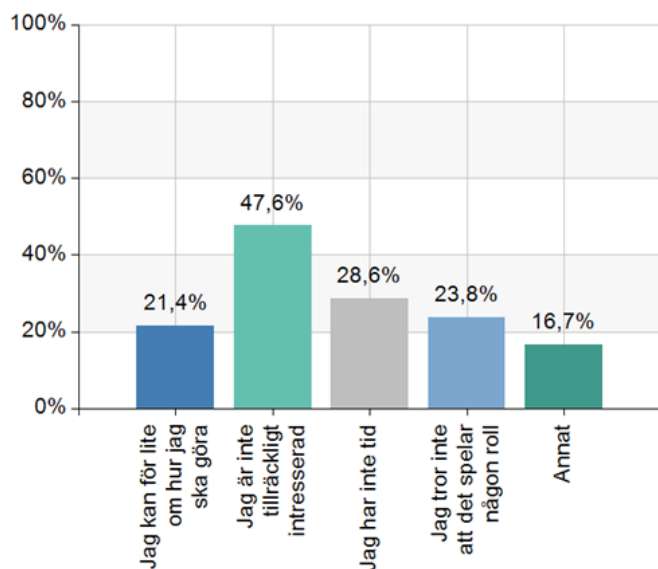
Vad vill du påverka?

23 personer fyllde i något på denna fråga, varav 11 svarade "vet inte"/inget. Övrigt som skrivits i denna öppna fråga:

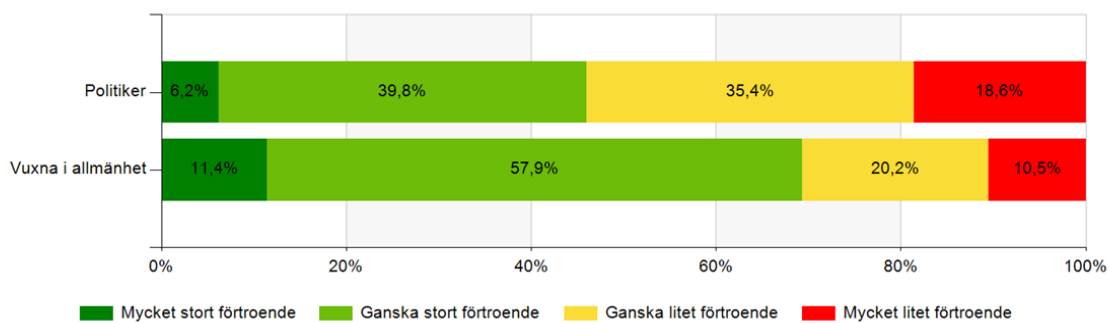
Vårt schema, att det verkligen blir en brygga i Lilla Le för endast båtar och fiske, mer att göra på fritiden/aktiviteter, badland, t ex en hockeyhall eller en MTB-bana, göra Dals-Ed till en tryggare plats, skolskjutsen, vill iaf inte behöva känna mig rädd när jag går ut, att våran kommun faktiskt plogar och sandar vägarna när snön väl börjar komma.

“Sen är det väl större större frågor som politikerna i vår kommun inte kan påverka te.x miljöpolitiken i Sverige som jag tycker borde prioriteras, eftersom att det är vår planet det handlar om och jag tycker att framtida generationer ska få samma möjligheter att leva på en atrik jord som inte smälter”.

Vilken eller vilka är anledningarna till att du inte vill vara med och påverka?

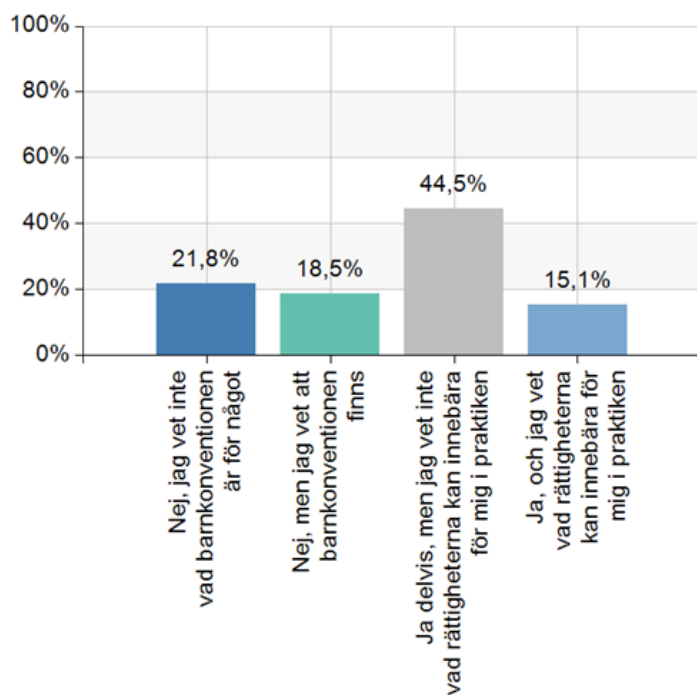

Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?

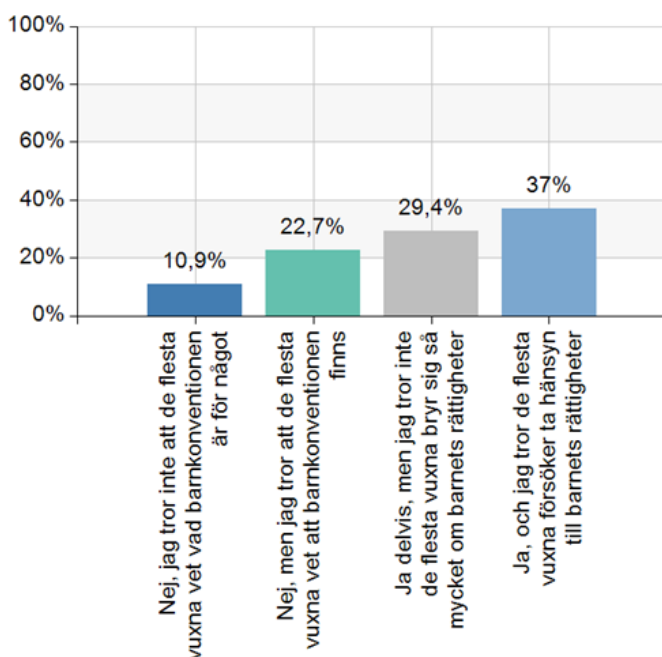

Vet du vilka rättigheter du har enligt barnkonventionen?

Tror du att de flesta vuxna vet vilka rättigheter barn har enligt barnkonventionen?

Hur kan unga göra Dals-Eds kommun mer attraktiv?

76 ungdomar har svarat på frågan varav 42 "vet inte". Övriga har föreslagit att göra/ fler aktiviteter, ungdomsråd, inte skräpa ner, vara snälla och omtänksamma, mer utomhusaktiviteter som vid Timmertjärn, mer barnbidrag, bygg ett badhus, bete sig/inte

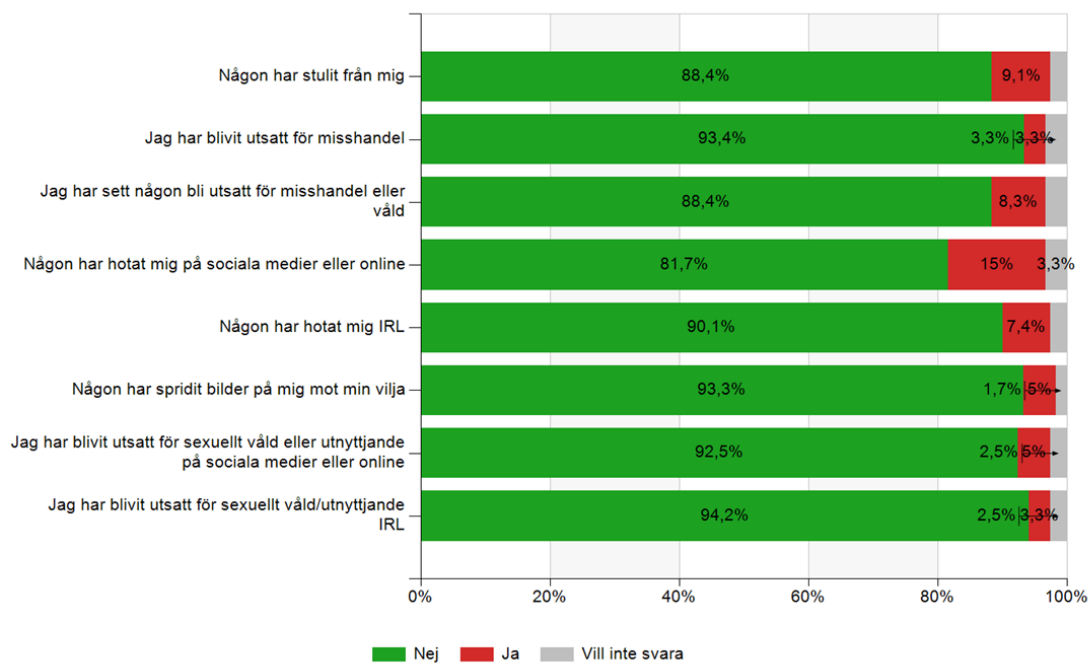
klottra och skräpa ner och förstöra, trampolinpark, att barn säger till lärare hur de vill ha det och att de tar det vidare, fler kan börja i Eds FF, visa runt vad man kan göra här runt på sociala medier, få bort störande fordon som spelar hög musik på natten, få vuxna att börja göra saker, göra mer saker, umgås.

“Att vi får delta mer, eller att det finns saker som går att göra när man kommer hit som kurser eller annat som man inte är att man är med i en klubb”

“De kanske kan dra igång en egen aktivitet som inte finns”

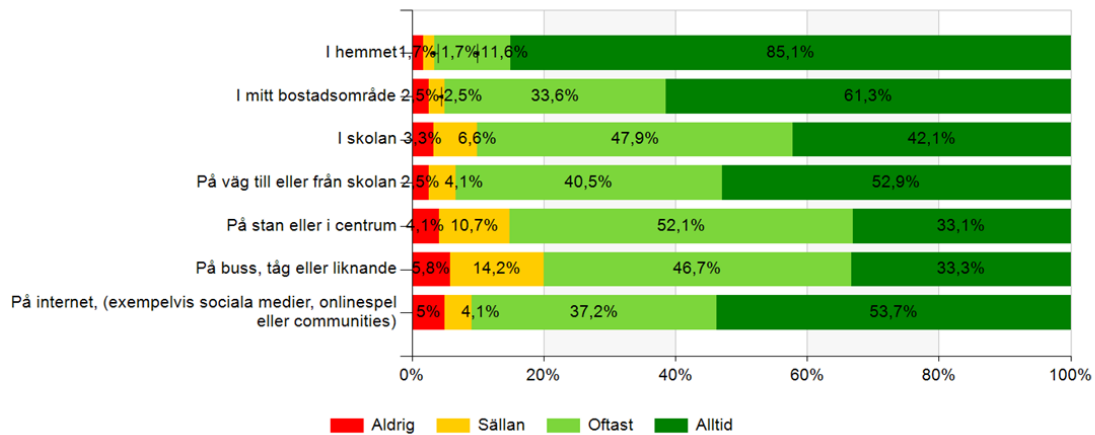
TRYGGHET

Har något av följande hänt dig de senaste sex månaderna?

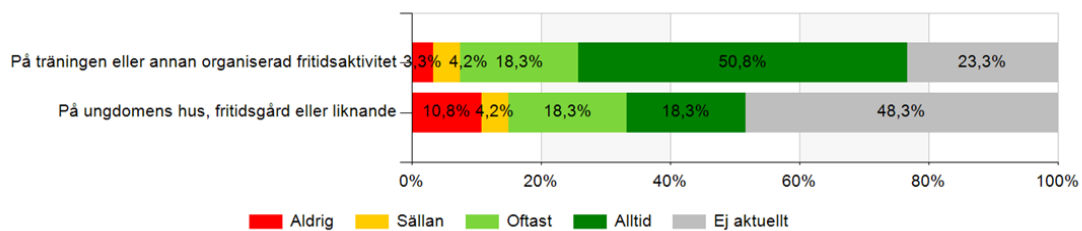
Tryggheten är hög när det gäller ovan nämnda saker, även så mycket som om 15% har blivit hotade på sociala medier. Det finns även annan problematik förknippad med otrygghet på sociala medier.

Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?

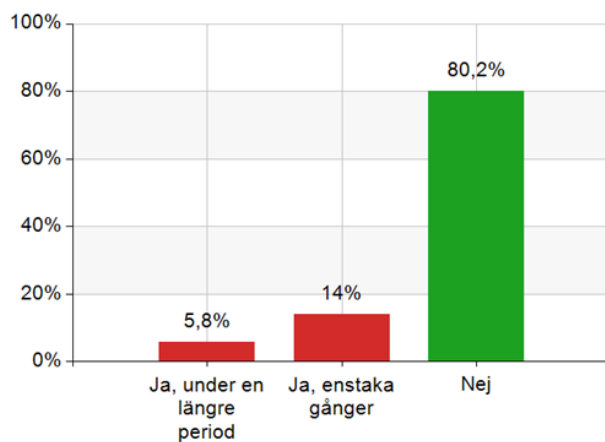

Här framgår det inte om andelen som aldrig/sällan känner sig trygga på buss, tåg eller liknande menar här i kommunen eller när de färdas till större stad. Likaså är det oklart hur svarande har tolkat "på stan eller i centrum" - om det är här i vår kommun eller när de vistas i större stad.

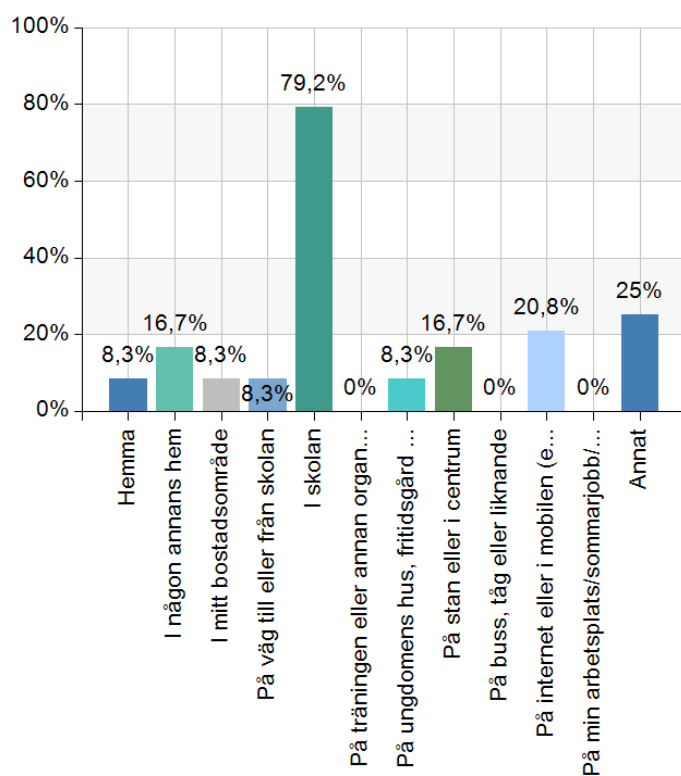
Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?

Under de senaste sex månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad eller utfryst?

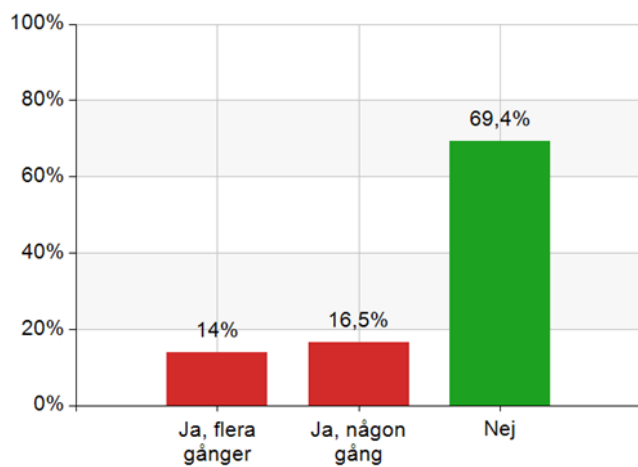

Var blev du mobbad, trakasserad eller utfryst?

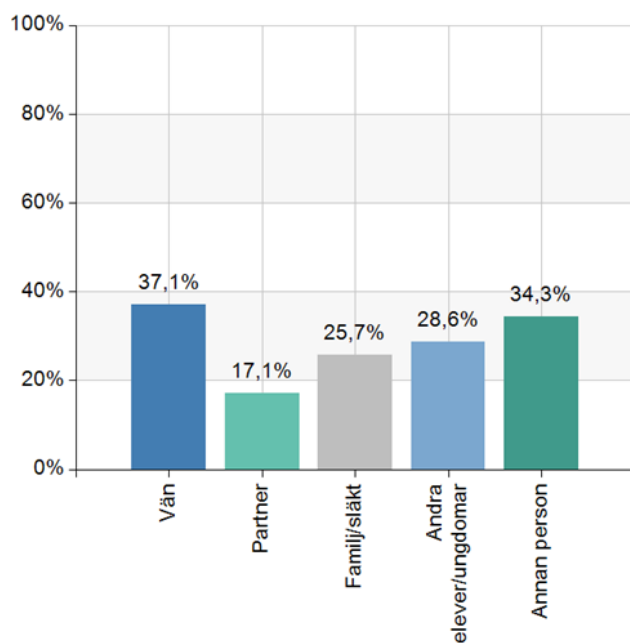

Kategorin "Annat" har ökat från 10% 2018 till 25% 2022. Man kan undra vad som gömmer sig i den här kategorin. Andelen som anger "på internet/i mobilen" har minskat från 40% 2018 till 21% 2022.

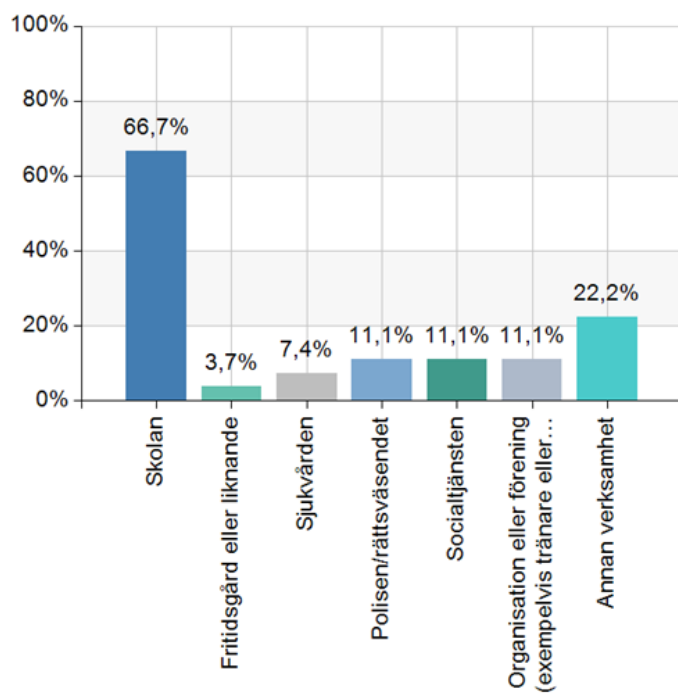
Har du under de senaste sex månaderna upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt?

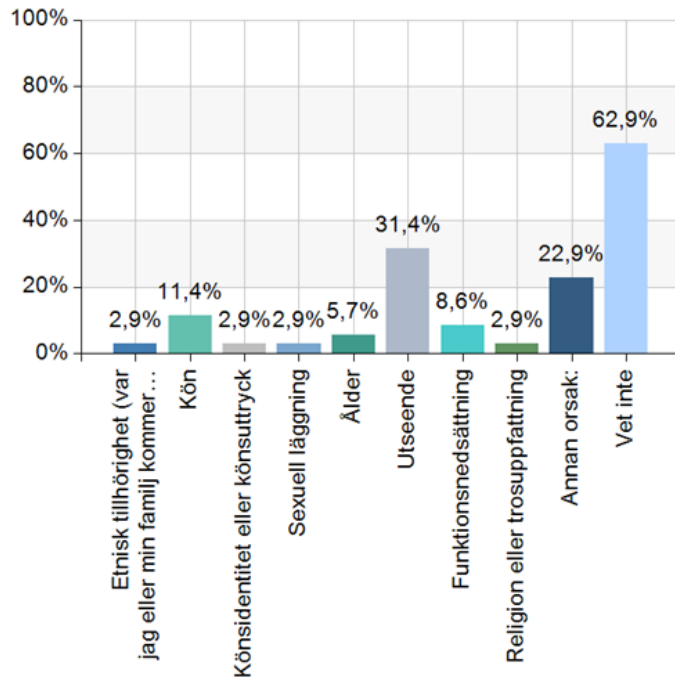
Vem eller vilka har du känt dig orättvist behandlad av?

personal inom...

Av vilken/vilka orsaker tror du att du blev orättvist behandlad?

75% uppger att de vet vart de kan vända sig för att få stöd om de skulle bli illa behandlade eller må dåligt.

Hur kan du/unga bidra till att minska skadegörelse i skolan och i samhället?

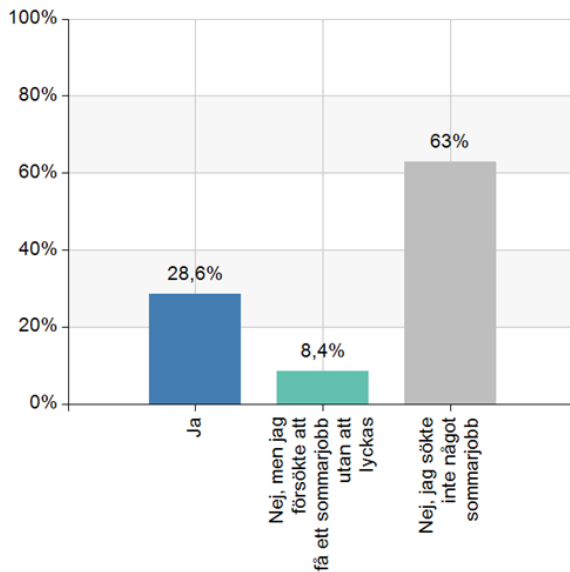
I den här öppna frågan har 85 ungdomar svarat varav 41 "vet ej". Förslag som har kommit in handlar om att låta bli att utföra skadegörelse, säga till/säga till en vuxen, inte uppmuntra det, ge dem någonting att göra istället, ta mer ansvar för skolans material, tänka efter innan så man inte gör något som kan få negativa konsekvenser, förflytta de elever som vill förstöra i skolan, ta det på större allvar och undersöka vem det är som har gjort det, tydligare konsekvenser/straff, lära ut det i skolan eller att prata mycket om det hemma samt strängare regler. Några citat:

"att det finns mer hjälp och folk att prata med. Det är inte alla som vågar fråga sina föräldrar om terapi eller hjälp så att sånt som BRIS funkar jättebra förutom att man max får prata med dem i 45 minuter och att man får vänta i 60 för att komma in. Därför skulle det vara skönt om det fanns någon man kunde gå till anonymt utan att förälder är tvungen att vara anmäld. Jag har flera kompisar som tycker det är jobbigt att fråga sina föräldrar om sånt här och det skulle hjälpa mycket"

"Man kan bara vara snäll mot de andra. Men jag tycker att om någon behandlar den andra illa så tycker jag att man får stå upp för sig själv. Alla bara säger att man ska gå till en lärare men det är inte alltid de gör någon skillnad"

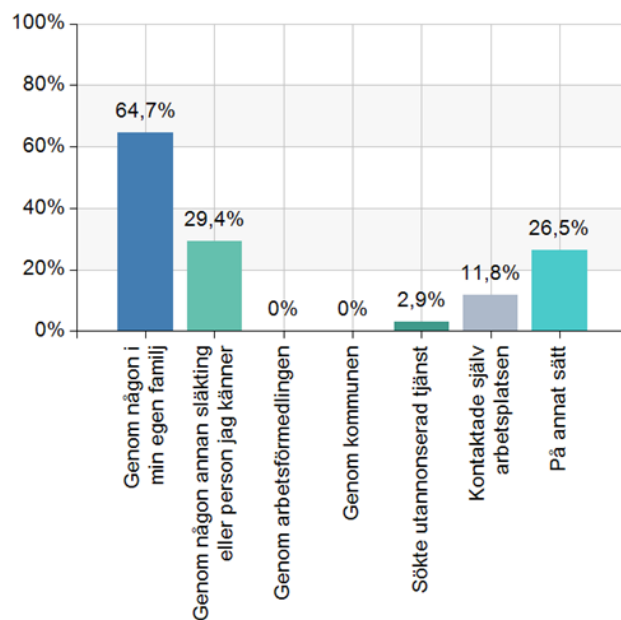
ARBETE

Hade du ett sommarjobb i somras?

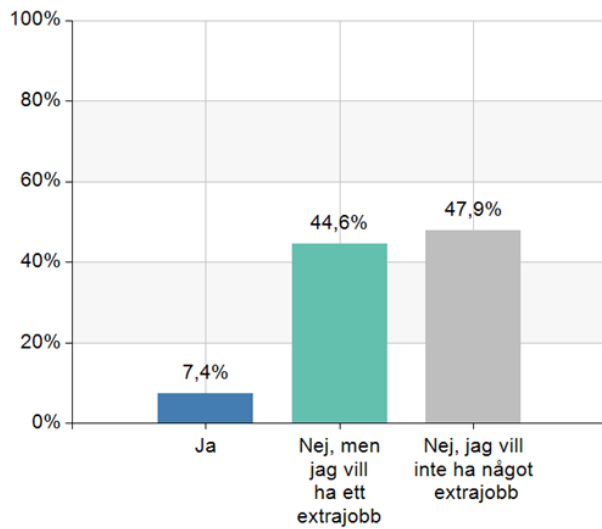
Det finns inga större könsskillnader, men de flesta sommarjobbare finns i åk 9. Eftersom frågan gäller "i somras" bör det betyda att man hade sommarjobbet i åk 8.

Hur fick du ditt sommarjobb?

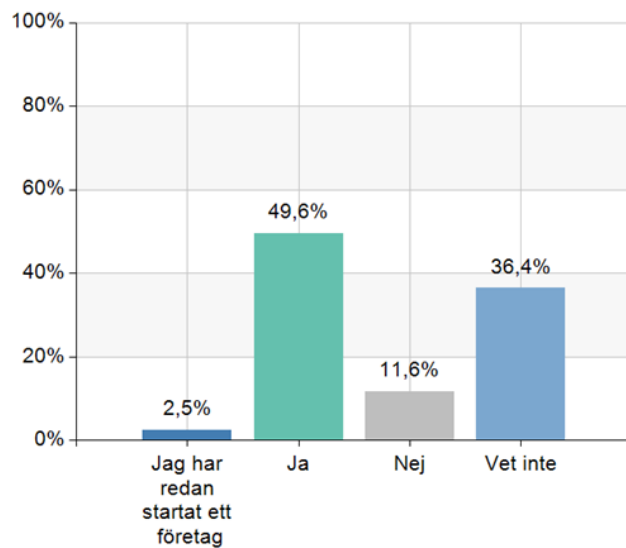
I åk 9 var det vanligare att man själv hade kontaktat arbetsgivaren för att få sitt sommarjobb eller att de hade fått det på annat sätt.

Har du något extrajobb just nu?

En högre andel med extrajobb finns i åk 9. Det är något större andel av tjejerna som inte har ett extrajobb men vill ha det. 2018 var det drygt 15% som hade extrajobb och något färre som inte ville ha något.

Skulle du kunna tänka dig att starta ett eget företag i framtiden?

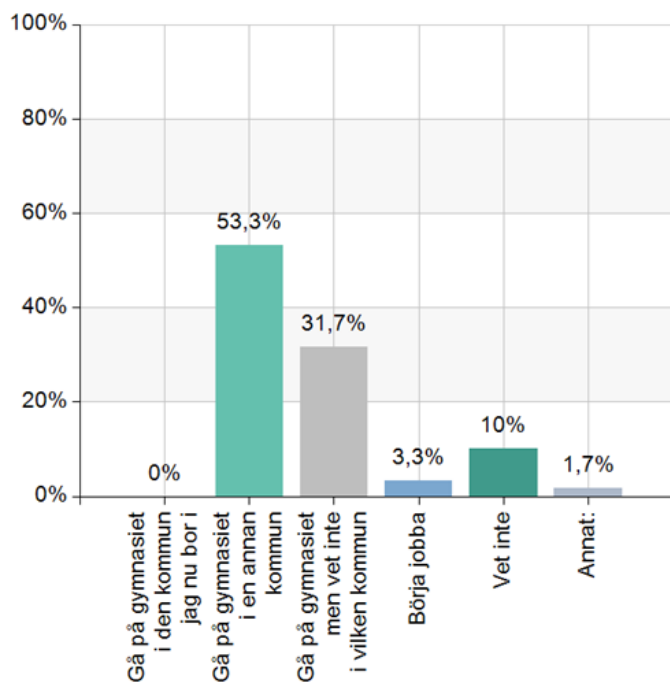

De som redan har startat företag är killar. Det är troligtvis genom Ung Drive-satsningen som genomfördes sommaren 2022.

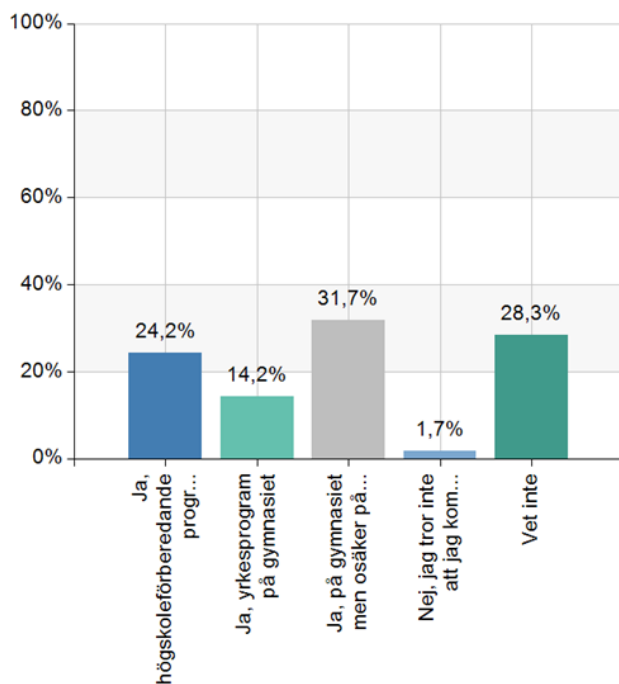
FRAMTID

Vad skulle du helst vilja göra direkt efter grundskolan?

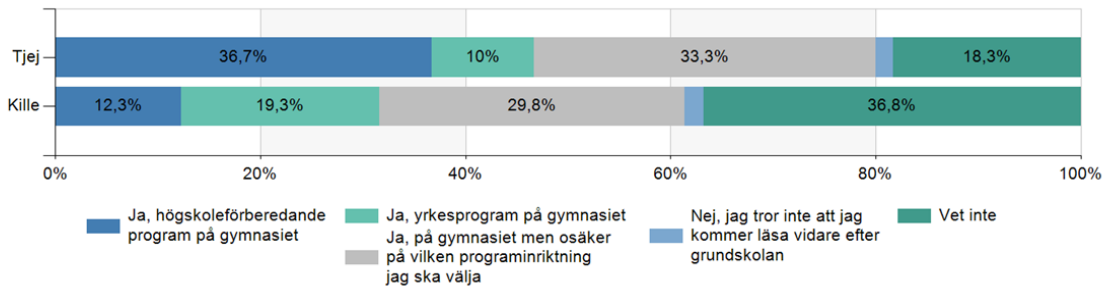

De som vill börja jobba är samtliga killar.

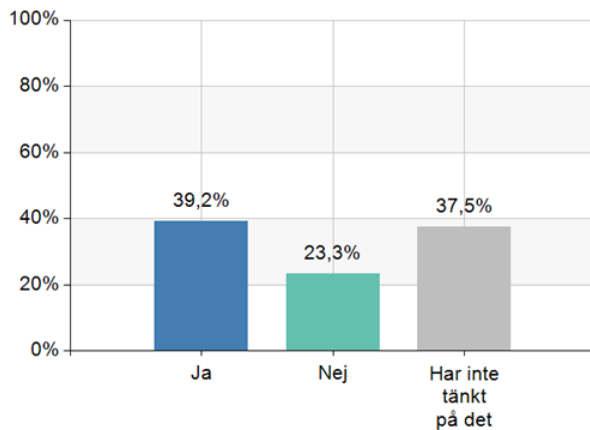
Tror du att du kommer att läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)?

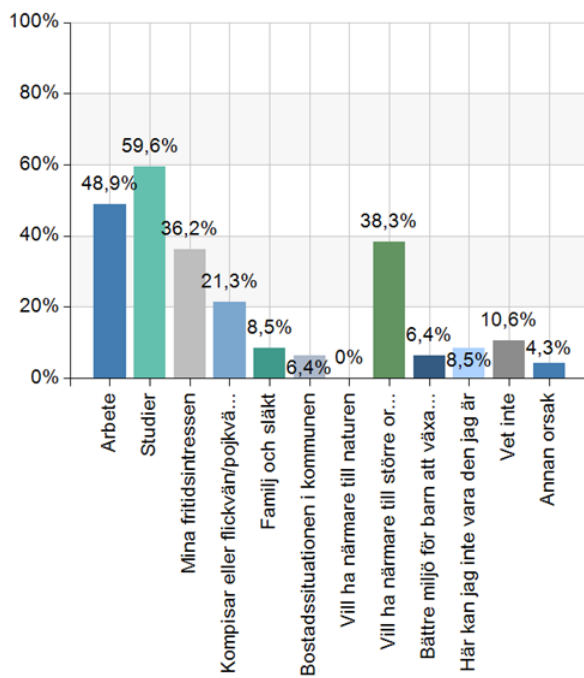
Sammanlagt 70% av ungdomarna tror att de kommer att läsa vidare efter grundskolan vilket är en minskning med 10% jämfört med 2018. Det är inte fler som har uppgett att de inte kommer att läsa vidare, men en större andel som har uppgett att de inte vet jämfört med 2018. Här syns en tydlig skillnad mellan könen där dubbelt så stor andel av tjejerna uppger att de vill läsa vidare på ett högskoleförberedande gymnasium. Dubbelt så hög andel av killarna jämfört med tjejerna vet inte vilken inriktning de ska välja. En högre andel av killarna än tjejerna tror att de kommer att välja yrkesprogram. Ju högre årskurs desto högre andel anger att de tror att de kommer att läsa högskoleförberedande program och ju färre andel vet inte eller är osäkra på vad de ska välja.

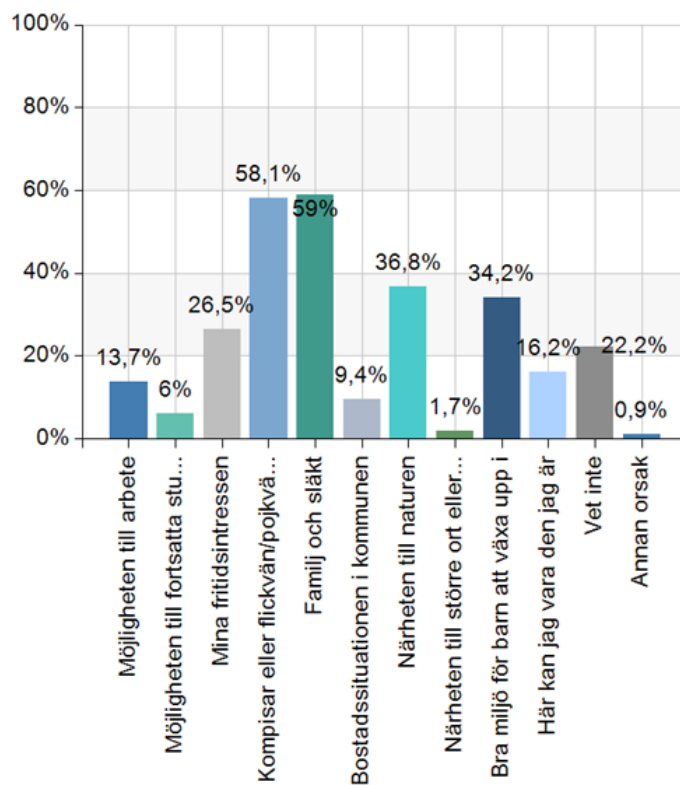
Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?

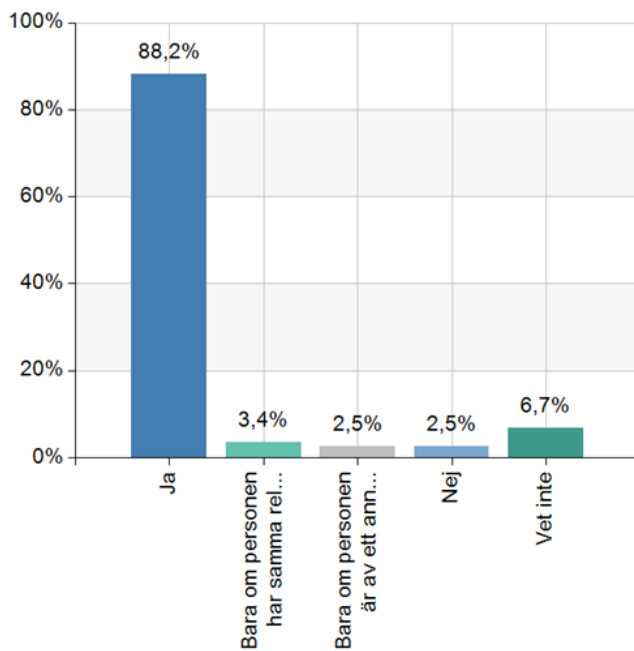
Av vilken anledning tror du att du kommer att vilja flytta från kommunen?

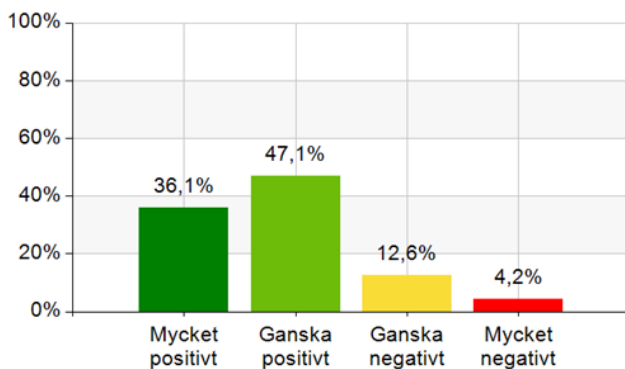
När du tänker på hur det är att bo i din kommun, vad tycker du är det bästa med att bo där?

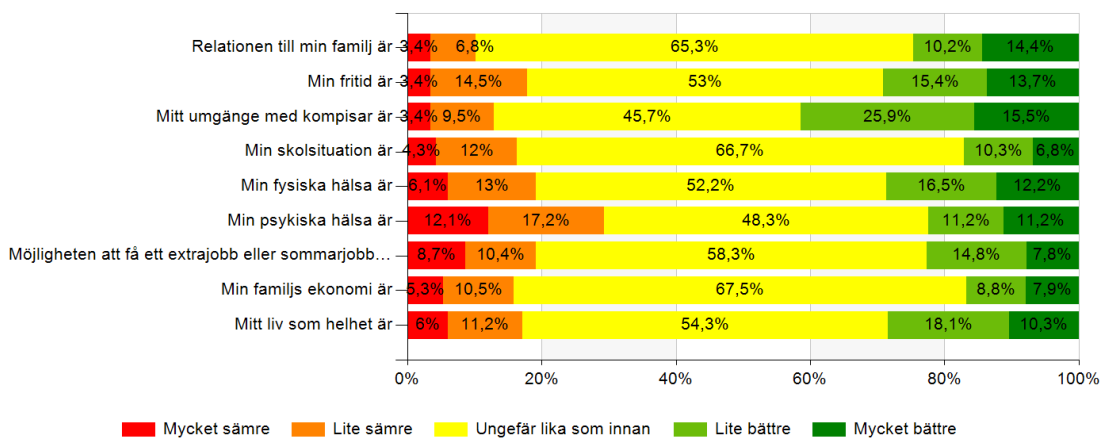
Får du gifta dig med vem du vill?

Hur ser du på framtiden?

Om du tänker på hur det är nu och hur det var innan Coronapandemin började - på vilket sätt har ditt liv förändrats av Coronapandemin?

Som synes finns det ungefär lika många i båda ändar av spektrumet - en del tycker saker har blivit bättre och andra sämre. Det fanns också möjlighet att tillägga något i fritext om hur pandemin har påverkat en, vilket få gjorde. Någon har inte kunnat hälsa på en döende släkting och några skriver om att de inte har kunnat träffa släkt och vänner. Flera håller fortfarande mer avstånd till andra människor. Någon har haft bråk i familjen om vaccinet.

“Man hade inget och göra och jag tappade intresse för allt jag bruka älska, som fotboll. “

Utöver de frågor du nu har svarat på, finns det något mer din kommun borde veta för att kunna göra kommunen bättre för unga?

72 elever fyllde i frågan varav 47 svarade nej/jag vet inte/kan inte komma på något. Bland svaren fanns följande spridda åsikter: Göra fler möjligheter för folk att kunna jobba, tillbaka med gamla schemat för åk 7, bättre fritidsgård och mer föräldrar/vuxna, ta mer drogtest/alkoholtest, ägna sig mer åt de mindre föreningarna och inte bara åt de stora, pdv-utbildning i skolan, bättre skolmat och blanda inte en massa olika saker i grönsakerna, lyssna på unga, sluta ta in elbilar i kommunen, vi har inget att göra här, skaffa mer klädbutiker och en trampolinpark. Några citat:

“Jag tycker inte att ungdomsmottagningen ska vara inne i vårdcentralen. Det kan få vissa ungdomar att inte vilja gå dit pga att det kan finnas personer som man känner där och se en gå förbi.”

“Bygga ett badhus. Vi kommer få mer folk till Ed vilket hjälper affärerna det kommer också dra in pengar till kommunen.”

“Att reglerna inte alls blir följda i skolan. Vad gör lärarna åt det? Ingenting!”

“Att man får veta mer om hur det är att vara vuxen och vad som krävs hur man gör vissa saker. Prata om gymnasie tidigare och mer än vi gör.”